Utrecht University Library
Partner in Science
Universiteit Utrecht

Achilles : treurspel

https://hdl.handle.net/1874/369208

BIBLIOTHEEK DER RIJKSUNIVERSITEIT
TE UTRECHT 1929

Verzameling tooneel-stukken uit de nalatenschap van prof. Dr. J. te WINKEL

No. 530 A

Ita Winkel
No 7

Achilles

door

B. Huydecoper

5800

ACHILLES,

TREURSPEL;

Quicquid delirant Reges, plectuntur Achivi.

TWEEDE DRUK.

BIBLIOTHEEK DER
RIJKSUNIVERSITEIT
UTRECHT.

TE AMSTERDAM,
By de Erfg. van J. LESCAILJE en DIRK RANK,
op de Beursfluis. 1728.
Met Privilegie.

OPDRAGT

AAN DEN WELEDELEN, HOOGGELEERDEN EN GESTRENGEN HEER,

DEN HEERE,

Mr. WILLEM VANDER MUELEN,

HEERE VAN OUDBROUKHUYZEN, NIECOP, EN PORTENGEN, enz.

RAAD IN DEN HOVE PROVINCIAAL VAN UTRECHT, DECAN IN DEN CAPITTELE VAN Ste. MARYE, DYKGRAAF VAN DEN LEKKENDYK, BENEDENS DAMS; enz. enz.

GY, die, op 't ſpoor van Pallas lievelingen,
De Dichtkonſt, naar heur waarde, ſchat;
De Aloudheid met vermaak hoort zingen;
Haar gulden ſpreuken in uw keurig brein omvat!
Die uit haar weergalooze ſchriften,
Het goede van het kwaad te ſchiften,
En honig, als een nyvre by,
Uit yder regel weet te haalen:
Hoe zal myn Zangnimf zegepraalen,
Begunſtigt gy haar Poëzy!

Achilles toorn, in 't woeden uitgelaaten;
Voor Trojes lang beſtreeden wal,
Toont ons, hoe de Overſten hun Staaten,
Door 't luiſtren naar hun drift, dik brengen zelfs ten val.
Daar de Overheden zich verdeelen,
Daar kan de moord zyn bloedrol ſpeelen;
Heeft recht noch billykheid geen plaats:
Daar ſtroomt geen melk, maar bloed en traanen:
Daar geeftmen land en onderdaanen
Ter proie, aan 't woeden des Soldaats.

Maar, als die weêr, met ſaamgevoegde krachten,
En moedig treeden in het veld,
Zal 's vyands Hector vruchtloos trachten,
Het welvereende volk te drukken met geweld.
O Eendragt, die gy met uw wapen
Beveiligt, mogen zorgloos ſlaapen;
Zy vreezen 's vyands liſt noch magt:
Terwyl een volk, wiens ingewanden
Van haat, van twiſt en onluſt branden,
Noch moed, noch ſterkte heeft, noch kracht.

Hier

Hierop vooral, hierop alleenig, doelde
Myn Zangnimf, toen zy de eerſte maal
Dien luſt in haare borſt gevoelde,
Om Peleus grooten zoon in haare moedertaal
Ten Schouwtooneele te doen treeden,
En zyn gedrag en trotſe zeden
Te ſchildren voor het Hollandſche oog.
Mag zy dus zien, dat haare Dichten
Vermaaken, en meteenen ſtichten,
Zy ſteekt verheugd het hoofd omhoog.

Heeft zy dan, voor het allereerſt, dien zegen,
Dat zy, geleerde Heer en Oom!
Uw gunſt en goedheid heeft verkreegen,
Zo ziet zy 't grootſte deel verdweenen van haar' ſchroom;
En zal, geruſt en wel te vreden,
Der nyd zelve onder de oogen treeden:
Indien de nyd niet zelve vreeſt,
Aan haar gedicht en zang te pluizen,
Als zy den Naam van OUDBROUKHUYZEN
Aan 't voorhoofd van Achilles leeſt.

BALTHAZAR HUYDECOPER.

VOORREDE.

HEt zal, hoop ik, den Dichtkundigen Leezer niet verveelen, dat ik hem, eer hy tot het leezen van dit Treurſpel overgaa, in 't kort eenige opening geeve, wegens de veranderingen, die ik in deeze ſtoffe gemaakt hebbe: want zonder de zelven is het onmogelyk een rechtſchapen Tooneelſtuk aan den dag te brengen.

In den beginne was ik van gedachten, Brizeïs zelve in dit ſtuk niet in te voeren, en aldus een Spel zonder vrouwen te vertoonen; niet weetende, hoe ik haar met waarſchynelykheid uit de tent en legerplaats van Agamemnon, alwaarze door dien Vorſt als gevangen gehouden werdt, in die van Achilles, dienze met geweld ontroofd was, zoude doen komen. want indien zy alleen in het laatſte, wanneer die twee Helden reeds verzoend waaren, voor 't oog der Aanſchouweren verſcheen, zouze niet veel te zeggen hebben, en haare redeneeringen den Toehoorer meerder moeten verveelen, dan konnen vermaaken. Overweegende echter, dat tegenwoordig een Tooneelſtuk zonder Vrouwen in 't licht te brengen, eveneens zoude zyn, of ik een ſchoon Aanzigt zonder Oogen, of een Paleis zonder Venſters wilde ſchilderen; ten anderen, dat zy, geduurende den knoop van het Spel, by Achilles zynde, in die gelegenheid genoeg te zeggen zoude hebben, om myn werkje eenigen luiſter by te zetten; en ten derden, dat de Toehoorers, niets dan van ſtryden, en bloedvergieten, en de trotſe en hoogmoedige taal van Achilles hoorende, niet kwaalyk te vrede zouden zyn, indienze, tuſſchen de wreedheid dier ſtoffe, door eenen zachter en ſtreelender hartstocht, als die der Liefde is, eenigszins verkwikt en verluſtigd wierden: zo greep ik *Ovidius* in de hand, om te zien, wat hy Brizeïs, in zynen verdich-

ten

ten Brief, aan Achilles doet ſchryven; en of ik by hem ook gelegenheid zoude konnen vinden, om haar te doen zeggen, het geenze door hem verzierd wordt aan Achilles geſchreeven te hebben. want het is juiſt in het zelfde gewrigt van zaaken, dat is, aanſtonds na de bezending van Ajax en Ulyſſes, dat *Ovidius* haar dien brief heeft doen ſchryven. Ik vond mynen wenſch voldaan, zoras ik de volgende vaarzen in 't oog kreeg, in de welken hy haar aan haaren minnaar aldus doet ſchryven, ℣. 127. &c.

Mittite me, Danai, Dominum legata rogabo,
Multaque mandatis oſcula miſta feram.
Plus ego, quam Phœnix, plus quam facundus Ulyſſes,
Plus ego, quam Teucri (credite) Frater agam.

Dat is: *Zendt my, ô Grieken, naar mynen Heer: ik zal hem ſmeeken; en myne ſmeekingen met duizend kusjes verzellen. Gelooft my, ik zal meer dan Phenix, meer dan Ulyſſes, meer dan de Broeder van Teucer uitrechten.* Deeze gedachten kwamen met mynen zin zo wel en volkomen overeen, dat ik aanſtonds beſloot, dezelven werkſtellig te maaken, en haar aldus te laaten uitvoeren, het geenze hier alleen wenſcht, en voorſtelt. Wat haaren perſoon zelf aangaat, men zou my, ſchoon hy de eenige grondſteen is, daar dit ganſche onderwerp op ruſt, echter konnen tegenwerpen, dat hy 'er te veel is, dewyl hy zelf niets tot de ontknooping van 't geheel doet: doch ik heb hier liever tegen deeze wet willen misdoen, dan den Aanſchouwer van haar gezigt, het welk ik, om de reeds aangehaalde redenen, geloof, hem niet onaangenaam te zullen zyn, te berooven.

Achilles is woedende en toomeloos in zyne gramſchap; teder in zyne vriendſchap voor Patroclus; maar koel in zyne Liefde. Ik doe hem evenwel beminnen; doch niet gelyk de Franſchen hunne Vorſten en Helden in 't algemeen ten Tooneele voeren: want buiten dat zyn karakter oploopende, onverbiddelyk, wraakgierig,

hoogmoedig is, zo geeft ons de uitmuntendſte der Franſche Dichteren, *Boileau*, deeze les noch omtrent deszelfs perſoon, *Art Poëtique*, *Ch. III. vs. 99.*

Qu'Achille aime autrement que Thyrſis, ou Philène.

Achilles moet op eene andere wyze beminnen, dan de Schaaphoeder Thyrzis of Philenus. Ook is deeze geheele Liefde van Achilles zelve, hoe weinig die uitſteeke, van myne uitvinding, ten minſten niet te vinden by *Homerus*: want die zegt nergens, dat zyne gramſchap, veroorzaakt door 't rooven van Brizeïs door Agamemnon, zo hevig geweeſt zy, omdat hy zyne meeſtereſſe daardoor miſte; maar wel duidelyk, omdat hy door deeze daad zich van Agamemnon ten hoogſten onteerd en gehoond zag. integendeel (zo men *Horatius* gelooven mag, want die zegt, *Lib. I. Epiſt. 2. vs. 11.*

——————— *Neſtor componere lites*
Inter Peliden feſtinat, & inter Atriden:
Hunc amor, ira quidem communiter urit utrumque.

Neſtor wendt alle vlyt aan, om de Zoonen van Peleus en van Atreus te bevredigen: Deeze wordt door Liefde, beide worden ze door gramſchap vervoerd) verbeeldt hy ons Agamemnon alleen als minnaar van Brizeïs. Doch zulks heb ik mede niet eens willen aanroeren, opdat de minnenyd geene oorzaak van den onverzoenbaaren toorn van Achilles mogte ſchynen; die zich, zo by my, als by *Homerus*, alleen laat beweegen, om weder ten ſtryde te gaan, toen hy de dood van zynen halsvriend Patroclus vernomen hadt. Hierin heb ik echter wederom deeze verandering gemaakt, dat ik hem, niettegenſtaande *Homerus* zegt, dat hy ten eerſten van zynen toorn afſtondt, en zich met Agamemnon verzoende, zoras hem de dood van Patroclus ter ooren gekomen was, en eer hy Hector geveld hadt, integendeel den Veldheer ſchelden,

ſchelden, ja met de dood dreigen doe, om de gemoederen der Aanſchouweren daardoor in twyffel te houden, tot het allerlaatſte Tooneel toe, daar zy voor 't eerſt te ſaamen op het Tooneel verſchynen, en de Toehoorer met reden verlangen mag, om te zien, hoe deeze twee partyen elkanderen in dien ſtaat zullen aanzien en begroeten: want indien zy in 't einde van 't vierde Bedryf, dat is, aanſtonds na de dood van Patroclus, bevredigd wierden, zou het vyfde geheel onnut, en den Aanſchouwer niets aan de dood van Hector, en het geene daaromtrent meer verhaald wordt, gelegen zyn. Ook is 't natuurelyker, dat Achilles zynen toorn vergeete, terwyl hy *verblyd* is over de wraak van Patroclus dood, met de grootſte ſtrengheid genomen van des zelfs moorder; dan terwyl hy ten uiterſten *bedroefd* is op de eerſte tyding der dood van dien zo waarden vrind. Zeker is, dat de *blyſchap* meerder nygt tot het vergeeten van een' geleeden hoon, dan de *droefheid*.

Ik denk ook niet, dat men my te laſte zal leggen, dat ik het karakter van Agamemnon vernietigd, en in den wind geſlagen hebbe, omdat ik hem zo nederig doe ſpreeken. De Puikdichter *Boileau*, *Art Poëtique*, *Ch. III. vs.* 110. zegt,

Qu' Agamemnon ſoit fier, ſuperbe, intereſſé.

Verbeeld Agamemnon trots, hoogmoedig, baatzuchtig.

Uit zyne redenen blykt genoeg, hoe trots hy altyd geweeſt zy; doch in den tyd dat dit ſtuk ſpeelt, zietmen hem op den laagſten trap zyner glorie; 't gevaar, daar hy zich zelven en het ganſche leger in gebragt hadt, hem de oogen ontſluitende, en hem doende bemerken, dat hy Achilles, wien het Orakel voorſpeld hadt, den val van Troje te moeten verhaaſten, onwaardiglyk gehandeld hadt: waarom hy zich door eene wettige Liefde voor zyn Vaderland, en eerzucht zelve genoodzaakt vindt, Achilles, door wat middel het ook zy, te be-

vredigen; de Grieken niets konnende winnen, zolang deeze met hem tegen de Trojaanen niet weder in 't veld wilde komen.

Voorts heb ik het voorgevallen van verſcheidene dagen in eenen dag gebragt, om de eenheid van den tyd, een regelmaatig Tooneelſtuk zo hoog noodzaakelyk, wel in acht te neemen. Ook had ik geene reden, om Achilles tot den volgenden dag te doen wachten, om Hector te beſtryden, aangezien ik Vulkaan geene nieuwe wapenen voor dien Held doe ſmeeden, gelyk *Homerus* verhaalt. Want alle diergelyke fraaiheden, als de Goden in het algemeen; de onſterffelyke paarden van Achilles, die met den wagen, daar Patroclus opzat, over de gracht heenſprongen, alsofze vleugels gehad hadden, *enz.* die de Franſchen onder het woord van *Machines* begrypen, en die het Heldendicht niet alleen tot een verſierſel, maar zelfs volkomen eigen, ja van het zelve byna onafſcheidelyk zyn, dienen voor altoos van het Tooneel, daar alles natuurelyk, en volgens den gemeenen loop der werreldſche zaaken, en niet door mirakelen en ongelooffelyke wonderen, moet ten toon geſteld worden, gebannen te blyven. Hierom zeg ik zelve uitdrukkelyk van te vooren, dat de gracht, op die plaats, daar 'er Patroclus door zyne paarden wordt overgevoerd, door de menigte van lyken, met het veld byna vereffend was; en ſpreek in 't geheel niet van de moeder van Achilles, die men zegt de Godin Thetis geweeſt te zyn, behoorende die mede onder dat geene, dat beter aan den Helden- dan Tooneeldichter paſt: ſchoon *Racine* geene zwaarigheid gemaakt hebbe, hem in zyn Treurſpel, *Iphigenie*, den zoon dier Godinne te noemen. Hieruit kanmen wel bemerken, dat het kwetſen van de paarden van Achilles alleen van myne uitvinding zy: doch het vervoeren van Hector door de zynen, en de wond van Agamemnon, heb ik van *Homerus* ontleend, en hier geplaaſt, omdat my dunkt, datze der zaake zelve eene groote waarſchynlykheid byzetten.

Dit moet ik alleen noch zeggen, dat het ſchandeis, dat

'er,

'er, in een' tyd als deezen, in den welken immers alle wegen en toepaden, om de volmaaktheid onzer ſchoone en heerelyke moedertaale te bereiken, geopend zyn, noch ſtukken in het licht komen, in eene taal, daar noch ſchikking, noch ſpelling, noch waarneeming van geſlachten, ja zelfs daar dikwils geen zin in te vinden is. Anders oordeelen alle andere volkeren, die zeggen, dat men eerſt de taal moet kennen, eer men aan 't dichten gaat. by ons neemt men 't zo naauw niet: men ſchryft, en men kent zelfs de taal niet, in de welke men ſchryft; ja men durft het ſpreeken en redeneeren over de zelve eene onnoodige tydverkwiſting, en laffe hairkloovery noemen. Te heerelyk zyn de woorden van den weergaloozen Dichter, *Boileau*, om de zelven hier ſtilzwygende voorby te gaan; zo ſchryft hy, *Art Poëtique*, *Ch. I. vs.* 155.

Sur tout qu'en vos Ecrits la Langue révèrée,
Dans vos plus grands excès, vous ſoit toûjours ſacrée.
En vain vous me frappez d'un ſon mélodieux,
Si le terme eſt impropre, ou le tour vicieux.
Mon eſprit n'admet point un pompeux Barbariſme,
Ni d'un vers empoulé l'orgueilleux ſoléciſme.
Sans la Langue, en un mot, l'Auteur le plus divin
Eſt toûjours, quoiqu'il faſſe, un mechant Ecrivain.

1718.

CO-

Copye van de Privilegie.

DE Staten van Holland ende Weſtvrieſland doen te weten, alſoo ons vertoont is by de Regenten van het Burger Weeshuis ende Oude Mannenhuis der Stad Amſterdam, en, in die qualiteyt, te ſamen eygenaars, mitsgaders Regenten van den Schouburg aldaar, dat ſy, Supplianten, ſedert eenige Jaren hebbende gejouiſſeert van onſen Octroye of Privilegie van dato 21 Mai 1699. waar by wy aan hen Supplianten, in hun qualiteyt hadden gelieven te conſenteren, accorderen, ende Octroyeren, dat ſy, gedurende den tyd van vyftien eerſt achter een volgende Jaren, de Wercken, die doenmaals ten dienſte van het Tooneel reets gedrukt waren, ende van tyd tot tyd, nog vorder in het ligt gebracht, ende ten Tooneele gevoert ſoude werden, alleen ſoude mogen drukken, doen drukken, uytgeven ende verkopen, nu onder-vonden, dat de Jaren, by het voorgemelde ons Octroy of Privilegie ge-naamt, op den 21 dezer Maand Mai was komen te expireren; ende de-wyl de Supplianten ten meeſten dienſte van de Schouburg, (waar van hunne reſpective Godshuyſen onder andere mede moeſten werden geſuſtenteert,) de voorgemelde Werken, ſoo van Treurſpellen, Blyſpellen, Kluchten, als anders, die reets gedrukt, en ten Tooneele ge-voert waen, of in het toekomende gedrukt, en ten Tooneele gevoert ſoude mogen werden, geerne alleen, gelyk voorheenen, ſouden bly-ven drukken, doen drukken, uytgeven en verkopen, ten eynde deſelve Werken, door het nadrukken van andere, haar luyſter, ſoo in taal, als ſpelkonſt, niet mogten komen te verlieſen, dog dat ſulks aan hen Sup-plianten, na de expiratie van het bovengemelde ons Octroy; en ſulks na den 21 Mai dezes Jaars 1714. niet gepermitteert ſoude weſen, ſoo vonden ſy Supplianten hun genoodſaakt ſig te keeren tot ons, onder-danig verſoekende, dat wy aan hen Supplianten, in hare bovenge-melde qualiteyt, 'gelieſden te verleenen prolongatie van het voorſz. Octroy of Privilegie, omme de voorſz. Werken, ſoo van Treurſpellen, Blyſpellen, Kluchten als andere, reers gemaakt en ten Tooneele ge-voert, en als nog in het ligt te brengen ende ten Tooneele te voeren, den tyd van vyftien eerſt achter een volgende Jaren, alleen te mogen drukken en verkopen, of te doen drukken en verkopen, met verbod aan allen andere op ſeekere hoge penen, by ons daar tegen te ſtatue-ren in communi forma; So is't dat wy de ſake, ende 't voorſz. verſoek overgemerkt hebbende, ende genegen weſende, ter bede van de Sup-plianten, uyt onſe rechte wetenſchap, Souveraine magt en authoriteyt, deſelve Supplianten geconſenteert, geaccordeert ende geoctroyeert hebben, conſenteren, accorderen ende octroyeren, haar by deezen, dat ſy, geduurende den tyd van vyftien eerſt agter een volgende jaaren de voorſz. Werken, ſoo van Treurſpellen, Blyſpellen, Kluchten als

an-

andere, reets gemaakt ende ten Tooneele gevoert, en als nog in't licht te brengen, ende ten Tooneele te voeren; binnen de voorsz. onze Landen alleen sullen, by continuatie, mogen drukken, doen drukken, uytgeven en verkopen, verbiedende daarom allen en een ygelyk, de voorsz. Werken, in 't geheel ofte ten deele, naar te drukken, ofte elders naargedrukt, binnen den selven onsen Lande te brengen, uyt te geven, of te verkopen, op de verbeurte van alle de naargedrukte, ingebragte, ofte verkogte exemplaren, ende een boete van drie honderd guldens, daar en boven te verbeuren, te appliceren een darde part voor den Officier, die de calangie doen sal, een darde part voor den Armen der Plaatsen daar 't casus voorvallen sal, ende het resterende darde part voor de Suppliianten, alles in dien verstande, dat wy de Suppliianten met desen onsen Octroye alleen willende gratificeren tot verhoedinge van hare schade door het nadrukken van de voorsz. Werken, daar door in genigen deele verstaan den inhoude van dien te authoriseren, ofte te advouëren, ende veel min de selve onder onse Protexie ende bescherminge eenig meerder credit, aansien, of reputatie te geven, nemaar de Suppliianten in cas daar inne iets onbehoorlyks zoude influëren, alle het selve tot haren laste sullen gehouden wesen te verantwoorden, tot dien eynde wel expresselyk begeerende, dat by aldien sy dese onsen Octroye, voor de voorsz. Werken sullen willen stelen, daar van geen geabbrevieerde ofte gecontraheerde mentie sullen mogen maken, nemaar gehouden sullen wesen het selve Octroy in 't geheel, en sonder eenige Omissie, daar voor te drukken, ofte te doen drukken, ende dat sy gehouden sullen syn een exemplaar van de voorsz. Werken, gebonden en wel geconditioneert, te brengen in de Bibliotheecq van onse Universiteyt tot Leyden, ende daar van behoorlyk te doen blyken, alles op pene van het effect van dien te verliezen, ende ten eynde de Suppliianten desen onsen Octroye ende consente mogen genieten als naar behooren, laten wy allen ende een ygelyk, die 't aangaan mag, dar sy de Suppliianten van den inhoude van dezen doen laten ende gedogen, rustelyk, vredelyk, ende volkomentlyk genieten ende gebruyken, cesserende alle belet ter contrarie. Gedaan in den Hage, onder onsen grooten Zegele, hier aan doen hangen op den drie en twintigsten Mai, in 't Jaar onses Heer en Zaligmakers, seventien honderd en veertien.

A. HEINSIUS.

Ter ordonnantie van de Staten

SIMON VAN BEAUMONT.

De Regenten van 't Wees- en Oude Mannenhuis hebben, in hunne voorschreven qualiteit, het recht van deeze Privilegie voor ACHILLES, *Treurspel*, vergund aan de Erfgenamen van J. LESCAILJE en DIRK RANK. *In Amsteldam den* 8ten *November* 1728.

VERTOONERS.

AGAMEMNON, *Koning van Mycene, Opperſte Veldheer van het Griekſche leger voor 't belegerde Troje.*

ACHILLES, *Overſte der Theſſaliers in de belegering van Troje.*

PATROCLUS, *Halsvriend van Achilles.*

ULYSSES, *Koning van Ithaka.*

AJAX, *Zoon van Telamon.*

BRIZEÏS, *Krygsgevangè en Minnaares van Achilles.*

PHENIX, *Oud Zedenmeeſter van Achilles.*

ALCIMUS, *Van het gevolg van Achilles.*

AUTOMEDON, *Wagenmenner van Achilles.*

CEPHIZE, *Vertrouwde van Brizeïs.*

Het Tooneel is in de Tent van Achilles, voor Troje.

ACHIL-

ACHILLES,

TREURSPEL.

EERSTE BEDRYF.

EERSTE TOONEEL.

ACHILLES, PHENIX.

PHENIX.

At zorgen zyn 't, myn Heer, die uwe ziel ontstellen?
Wat nieuwe rampen, die u zonder eind dus kwellen?
De naare duisternis des nachts is noch niet ganſch
Verdweenen, door de komſt en aangenaamen glans
Van 't lieve morgenlicht: de Grieken en Trojaanen,
Van giftren noch vermoeid, ſtaan onder hunne vaanen
Noch niet geſchaard ten ſtryde: en gy, gy hebt alreeds
De plaats van uwe ruſt, de vryplaats uwes leeds,
Verlaaten, om alhier in eenzaamheid te zuchten,
Schoon Troje van uw' arm geen' ramp meer heeft te duchten.

ACHILLES.

Is myn Patroclus noch niet weêrgekeerd?

PHENIX.

O neen.

ACHILLES.

Helaas! ik voel myn ziel van eene vrees beſtreên,
Die ik noit heb gekend in 't felſte van het ſtryden.
Rechtvaarde gramſchap, wat doet gy myn ziel niet lyden!

Waar

Waar toeft gy, waarde vriend? ach! wierdt gy my ontroofd,
Zo miſte ik al myn vreugd. Hebt gy my niet beloofd,
Zoraſde ſtaat u van het leger waar gebleeken,
Hier weer te keeren? en gy blyft! is dit een teken,
Dat myne bede u iets ter harte gaat? beloont
Ge Achilles dus, die u zo trouw een vriendſchap toont?
Een vriendſchap, door geen' tyd, noch nyd, noch twiſt te breeken!
Maar Phenix, hoorde gy van giſtren ook iets ſpreeken?
De woênde Hector, met de bloem der Troiſche magt,
Belegert ons thans zelve, is over onze gracht
En ſchanſſen heengerukt; de muur ligt neergeſlagen.
Dit is het, dat wy zelfs van onze ſchepen zagen.
'k Heb één' der Helden van ons leger, 'k weet niet wien,
Gekwetſt, en doodelyk, zo 't ſcheen, getroffen, zien
Wegdraagen naar zyn tent. Ik zuchtte om zyne wonden,
En heb Patroclus, om te zien wie 't zy, gezonden
Naar 't ſlagveld, rookende van 't Griekſche en Troiſche bloed.
'k Verwachtte hem ſtraks weer. Nu zucht myn bang gemoed,
En vreeſt, of hy, miſſchien geraakt in 's vyands handen,
Die boodſchap met zyn bloed betaald heeft.

PHENIX.

Zuchtge, ô ſchanden!
Alleenig om 't gevaar van éénen vriend, één' man,
Die zelfs, naar allen ſchyn, noch leevende is? en kan
Uw oog de nederlaag van 't ganſche heir aanſchouwen,
En blyven onvermurwd? Hoe zal het u berouwen,
Dat gy, die Troje alleen koſt winnen door uw zwaard,
Het zelve integendeel alleen behoudt en ſpaart;
Als 't droevig Grieken u, dien 't eertyds plag te roemen,
Den eengen oorſprong van zyn' ondergang zal noemen;
U vloeken, om de dood van menig dappren Held,
Dien Hector, moedig door uw afzyn, heeft geveld!

ACHILLES.

'k Verdien, ik weet het, dit verwyten; ja noch ſlimmer.
Maar 'k heb het Godendom gezworen, dat ik nimmer
Weer tegen Hector, en zyn volk, ten ſtryd zal gaan,
Zolang zy hunnen klaauw niet aan myn ſchepen ſlaan.
Myn hand, weleer zo graag naar 's vyands bloed te ſtorten,
Vreeſt thans het leeven van één' Trojer te verkorten,
Sint Agamemnon, die ontaarde en trotſe, my
Zo wreed mishandeld, en zo fel gehoond heeft. Gy,
Gy zelve hebt gezien, hoe hyme, ô ſmaad, ô ſchanden!
Brizeïs met geweld gerukt heeft uit de handen:
Met welke bitſe reên hyme, in den vollen raad,
Onteerd heeft en gehoond; als waar ik een ſoldaat,
Die Griekenland noit dienſt gedaan hadt, onder 't ſtryden.
O neen, Achilles ziel kan zulk een' hoon niet lyden,
En trachten naar geen wraak. 't Is my de grootſte vreugd,
Die ik te wachten had na zo veel ongeneugt,
Dat ik de Grieken op het moordveld zie verſlagen,
En Agamemnon zelf zyn noodlot hoor beklaagen.
Ik ben het niet, hy is 't, die Grieken bragt ten val,
Op wien ons Vaderland dit onheil wreeken zal.

PHENIX.

Wilt gy den roem niet noch bevlekken uwer daaden,
Zo laat u, 't is noch tyd, laat u in 't eind noch raaden.
't Is elk genoeg bekend, hoe hy u heeft gehoond.
De groote nederlaag van 't Griekſche leger toont
Elk klaar, dat Peleus zoon van hem is afgevallen.
Wy zien dien wreeden reeds gevloekt, gehaat van allen.
Men geeft de ſchuld aan hem, en yder ſpreekt u vry.
Men zucht, men wenſcht naar u, en haat zyn dwinglandy.
Wiltge u dan van het volk volkomen doen beminnen,
Zo moetge, ô braave Held, vooreerſt uzelf verwinnen;
Uw' toorn vergeeten; en de Grieken door uw magt

Herſtellen, die door hem ter ſlagtbank zyn gebragt.
Met welk een' luiſter zultge uw' naam niet doen herleev
Wat eer, wat glorie zal de nazaat u niet geeven, (ven,
Als gy uw gramſchap hebt verwonnen; den Trojaan,
Thans zegepraalende, uit het oorlogsveld zult ſlaan,
En dryven in de Stad; en 't Griekſche heir ten leſten
Verwinnaar maaken van de vyandlyke veſten!

ACHILLES.

Neen, randt de vyand my in myne tent niet aan,
'k Zweer hoch, dat ik myn hand niet weer aan 't zwaard zal ſlaan.

PHENIX.

De zeventiende dag ryſt thans met nieuwe ſtraalen,
Sint ik u 't laatſte 't zwaard zag uit de ſchede haalen,
Toen gy gereed ſtondt, om de ſmet van zulk een' hoon
Te zuiveren in 't bloed van Atreus oudſten Zoon.
En mooglyk waar 't geſchied, waart gy niet wederhouden
Door d'ongevoinsden raad en rede van den ouden
En wyzen Neſtor. Hoe gelukkig is die man,
Die toen meer won, dan ik, na zo veel dagen, kan
Verkrygen op uw hart! Zie ook myn gryze hairen;
Herroep de zorg, die ik, van uwe kindſche jaaren,
Voor u heb aangewend; met welk een' luſt en vreugd
Ik u geweezen heb naar 't pad der heldendeugd.
Herdenk in 't eind, met welk een' yver, met wat traanen,
En tedre kinderliefde, uw Vader, de Trojaanen,
Als de eenige oorzaak dat gy ſcheidde van hem af,
Vervloekende, u aan my met droefheid overgaf.
Wiſt ik u oit myn' pligt en trouwe klaar te toonen;
Uw deugd te roemen, en uw zwakheid te verſchoonen;
In 't kort, verdiende ik oit den naam van Voeſterheer
Van Held Achilles; 'k werp my voor uw voeten neer:
Laat u myn ſmeeken, laat myn zuchten u beweegen,
Verjaag den vyand, geef uw Vaderland den zegen,
Dien 't heeft verlooren, die gehecht is aan uw kling,

En

En dien 't weleer zo vaak van uwen arm ontving.

ACHILLES.

Rys op: maar geen Trojaan zal my in 't veld ontmoeten,
Voor 'k Agamemnon zie, als u, aan myne voeten.

TWEEDE TOONEEL.

ACHILLES, PHENIX, ALCIMUS.

ACHILLES.

WAt tyding brengt gy? Is Patroclus weergekeerd?

ALCIMUS.

O neen, myn Heer: maar 'k zie uw haateren verneerd.
De wyze Ulysses, en held Ajax, bei verheven
Door hunne dapperheid, en onbesproken leeven,
Verzoeken, mag het zyn, een' korten tyd, gehoor,
Uit Agamemnons naam.

ACHILLES.

Waar wachtenze antwoord?

ALCIMUS.

Voor
Uw legerplaats, daar zy niet binnen willen treeden,
Voor gy hun zulks beveelt.

PHENIX.

Wel aan! hoor hunne reden,
Beroemde Held! en gy, ô goden, kan het zyn,
Laat deeze dag het eind meêbrengen onzer pyn!

ACHILLES.

Gaa, haal hen.

DERDE TOONEEL.

ACHILLES, PHENIX.

ACHILLES.

VLei u niet, ô Phenix, dat myn harte
Door hunne klagten, of door de algemeene smarte
Vermurwd zal worden. neen. Ik zal hen hooren; maar

Alleen om mynen toorn te vleien in 't gevaar,
Waarin de Grieken zich gebragt zien door het woeden
Van Agamemnon. Laat hy zelf die schaa vergoeden.
Myn ziel onschuldig aan den ramp, dien hy ons brouwt,
Wenscht reeds, myn' Vader weer te aanschouwen, daar hy oud
En afgeleefd te Fthie in vrede zyne dagen
Ten einde brengt. Geen stryd kan my thans meer behaagen.

PHENIX.

Ulysses, hoop ik, zal uw ziel door zyne reên
Beweegen; toonen u door zyn voorzigtigheên,
Dat zulk een gramschap, hoe gegrond en hoe rechtvaardig,
Uw land verraadt, en Held Achilles is onwaardig.
Terwyl de dappre zoon van Telamon, wiens vuist
Gy zelf zo vaak met bloed der Trojers zaagt begruist,
De gloriezucht weer in uw hart zal doen herleeven.
Mogt ik myn hoofd ten zoen van uwe gramschap geeven,
Ik storf gewillig, tot vermindring uwer schand,
En tot behoudenis van 't bange Vaderland.
Ik zie hen nadren.

VIERDE TOONEEL.

ACHILLES, ULYSSES, AJAX, PHENIX, ALCIMUS.

ULYSSES.

ZOon van Peleus, roem der Helden,
Wiens daaden den Trojaan voordeezen meer ontstelden,
Dan wy al t'saamen! zyt gegroet uit aller naam.
Wy beide waaren u wel eertyds aangenaam,
En hadden de eer, datge ons aanschouwde als uwe vrienden,
Schoon wy die mogelyk noch niet genoeg verdienden.
Thans komen wy, belaân met droefheid in het hart,
U kennis geeven van onze algemeene smart:
Hoe onze vyanden met hunne bondgenooten,

Die

Die, gy zo lang gy ſtreedt, hieldt in hunn' wal beſlooten,
De veſt verlieten, ons in onze legerplaats
Thans zelfs belegeren, tot droefheid des ſoldaats;
Die, vol van wanhoop, in het midden dier gevaaren,
Noch even magt heeft, om zyn ſchepen te bewaaren.
De vyand, moedig op die zege, vliegt ſteeds voort,
Zaait overal den ſchrik, en droeve wanhoop, moordt
Al wie hem tegenſtaat; terwyl hem zelfs de goden,
Door duizend tekenen, tot zulk een woede nooden.
De dolle Hector, met den ſabel in de vuiſt,
Gemoedigd door de gunſt van Jupiter, vergruiſt
Den muur met ſtorm op ſtorm, om eindlyk zelfs de ſchepen
Der vlamme te offeren. De Griek, in 't hart beneepen
Van doodſchen ſchrik, weet niet, wat hy in deezen nood
Beginnen zal, en zucht om zyne aanſtaande dood,
Die hy reeds zeker acht. Wat hand weêrhoudt, na 't breeken
Der ketenen, een' leeuw, die woênde om zich te wreeken,
Al, wien hy vindt, verſcheurt, geen' vyand heeft, die hem
Weerſtaan kan, die niet ſchrikt en beeft voor zyne ſtem?
Zo woedt de dapperſte van al de Frygiaanen.
Hy ſtaat alreeds gereed, om zich een' weg te baanen
Tot aan de ſchepen zelfs, daar hy met eige hand
(De hemel keer dien ſlag!) noch deezen dag den brand
In zoekt te ſteeken. Waar, waar zullen uwe vrinden,
O onverbidlyke, dan eene ſchuilplaats vinden?
Wie zal het bange volk, in dien bedroefden ſtand,
Verloſſen konnen van des Overwinnaars hand?
Wie overblyven, om de maar naar huis te draagen,
Dat al de Grieken door de Trojers zyn verſlagen?
Keer, weergalooze Held! keer wederom ten ſtryd.
Gy ziet uw wraak volbragt; wy allen zien den tyd,
Dat gy alleen ons kunt verloſſen, en den zegen
Weergeeven door uw magt. Ach! laat u toch beweegen;
En denk om 't naberouw, dat u ontſtellen zal,
Als gy te laat zult zien, hoe gy alleen den val
Der Grieken hebt verhaaſt, en zonder mededogen

U zelf verraân hebt, tot vermeerdring van 't vermogen
Van uwe vyanden. Als 't kwaad is uitgevoerd,
Zien we onze ſchuld eerſt, die ons dan te laat ontroert.
Voorkom die wroeging dan van uw ontruſt geweeten:
Wil eindelyk uw' toorn, hoe wel gegrond, vergeeten.
Geef, geef ons 't leeven weer, en toon, in deezen ſtaat,
Dat de eer uws Vaderlands u noch ter harte gaat.

ACHILLES.

Hierin alleen ben ik aan hem verpligt, myn Heeren,
Dat hy my noch met uw bezending wil vereeren,
Twee Helden, my zo waard. Maar, wyl de vriend-
ſchap my,
Noch u, hier ſpreeken doet, myn vrienden; 't ſtaa my vry,
Dat ik u ronduit zegg', dat niets my zal beweegen;
Schoon Agamemnon zelf, bekommerd en verlegen,
Verzeld van 't ganſche heir, my aanbadt. neen, myn ziel
Gedenkt noch aan dien hoon, die haar zo pynlyk viel.
Wat dank bewyſt men my voor myn geduurig ſtryden?
Voor al de moeite, die 'k met vreugd heb willen lyden?
Die zich bedekt houdt in den nood, en naauwlyks uit
Zyn tent komt, heeft nochtans zyn deel ook in den buit.
De dapperſte ziet om een' bloodaard zich verſmaaden:
Sleept ſtervende den roem van zyne Heldendaaden
Met zich in 't graf, terwyl een ander wordt beſchreid,
Die nimmer blyk gaf van de minſte dapperheid.
Wat ſchiet my over, van al 't geene ik, door gevaaren
En duizend moeilykheên, weleer wiſt te vergaaren?
Niets. Ik ben 't evenwel, die zolang achtereen,
Met zulk een' yver, voor de Grieken heb geſtreên,
Die twintig ſteden rondom Troje heb verſlagen,
En uit de zelven zo veel ſchatten weggedraagen.
Die ſchatten nochtans, 't loon van myne dapperheid,
Heb ik met eerbied voor de voeten neergeleid
Van Agamemnon zelf, die, in zyn tent gebleeven,
Het minſt gevaar niet hadt geloopen van zyn leeven;
Die al den buit kreeg, my en mynen volke een deel,
Ten pryz' van onze deugd, vereerde van 't geheel,

En

En deez' en geenen ook daarna iets heeft geſchonken,
Wiens vroomheid in den ſtryd vooral hadt uitgeblonken.
Elk heeft den prys noch, dien hy van zyn hand ontvong.
Ik ben 't alleenig, dien de bitſe nyd hem dwong
't Gegeeven wederom te ontneemen, ja te ontrooven
Met ſchennis en met kracht. Dus is 't, dat hy my boven
Alle andren heeft geſteld. dus is het, dat hy toont,
Hoe hy de dapperen naar hun verdienſten loont.
Maar wat is de oorzaak, dat wy Troje dus beſtryden?
Dat wy het Griekſche volk hier zoveel leeds doen lyden?
Is 't niet, om Helena aan Menelaüs weer
Te geeven, hem ontroofd? Vondt hy hierdoor zyne eer
Beledigd, en mag ikme ook niet van hem beklaagen,
Dat hy my al myn vreugd en welluſt heeft ontdraagen,
Toen hy Brizeïs uit myne armen heeft gerukt?
Wordt Troje, om 't ſchaaken van een Vrouw, dus onderdrukt
Van hem, die my de myne, ô ſmaad! zelf heeft ontnomen?
En hy, die andren ſtraft, heeft die geen ſtraf te ſchroomen?
Ik acht haar, ſchoon ſlechts myn gevange, als myne Vrouw.
Nu heeft hy my van doen; en zendt u vol van rouw,
Om my, waar 't mooglyk, te beweegen door uw ſmeeken.
Neen, zyn trouwloosheid is my ééns genoeg gebleeken.
Ik ken hem al te wel. het is vergeefs, dat hy
My weer te winnen zoekt door liſt of veinzery.
Dat hy met andren thans de middelen bedenke,
En maake, dat de vlam de Griekſche vloot niet krenke.
Hadt hy my niet gehoond, hy zou my den Trojaan
Zien dryven in de ſtad, of op het veld verſlaan.
'k Zou hem meer dienſt doen, dan zyn gracht of muur, verheven,
Om weer door Hectors arm ter aard te zyn gedreeven.
Doch waartoe zoveel reên? gaat, myne Vrienden, gaat,
En zegt hem, dat ik noit myn' degen of myn' raad
Voor hem beſteeden zal. Hy heeft my eens bedroogen.
De tweedemaal zal 't hem mislukken. 'k ſluit myne oogen
Voor 't medelyden. Dat hy ſterve, en gaa te grond

Die, my ten ſpyt, zo groot een gruwelſtuk beſtondt.

AJAX.

Uw gramſchap ſteunt op reên. Maar kan noch Hectors zegen,
Noch 't uiterſte gevaar der Grieken u beweegen;
Laat hy dan zelve, die uw' toorn dus wiſt te voên,
U weer bevredigen, nu hy u wil voldoen.
Hy wil zich voor de rede in 't einde nederbuigen,
En biedt u aan, voor al het leger te betuigen,
Dat gy gehoond zyt, en dat hy u heeft misdaan.
Hierby biedt hy u zelf noch veel geſchenken aan,
Wel waardig, uit de hand van zulk een' Vorſt te komen,
En van Achilles zelf te worden aangenomen.
Verſcheiden vaazen, ſchoon en koſtelyk van ſtof,
Maar ſchooner door de konſt des meeſters, die zyn' lof
Door zulk een werkſtuk deedt tot aan de ſtarren ryzen:
Een gift, die zelf Jupyn niet van de hand zou wyzen.
Met twalef paarden, wit als de eerſtgevallen ſneeuw,
In ſnelheid als een wind, in moed elk als een leeuw,
Die honderdmaal de zorg van hunnen Heer betaalden,
Wanneer zy in het perk den eerſten prys behaalden.
Met zeven maagden, ſchoon van leeſt en van gezigt,
In 't friſchſte van haar jeugd, wier oogen, als het licht
Der heete middagzon, de herſte harten blaaken.
Brizeïs, die uw ziel voor andren kan vermaaken,
Brizeïs, de edle vrouw, aan wie die bitſe hoon
Geſchied is, u ten ſpyt, door Atreus fieren zoon,
Zal haar geleiden, waar Achilles 't zal begeeren.
Maar denk niet, dat de Vorſt haar oit beſtondt te onteeren.
Neen; heeft hy u gehoond, toen hy, in zyn beſluit
Te haaſtig, u ontnam dien aangenaamen buit;
Hy kan, indien gy wilt met hem in vriendſchap leeven,
Haar weder ongeſchend in uwe handen geeven.
Dit alles, zo hierdoor uw gramſchap wordt verzacht,
Zietge aanſtonds, op zyne orde, in uwe tent gebragt.
Dit is voor deez' tyd. Na 't veroveren der wallen
Van 't moedig Ilium, zal hy u onder allen

Noch

Noch twintig Jofferen aanbieden, die alleen
In ſchoonheid zwichten voor de aanminnige Heleen,
Uit Vorſtelyken bloede, en die haar ſchoonheid paaren
Met deugden zonder vlek, in 't bloeien van haar jaaren.
Noch niet vernoegd door dees voldoening van dien hoon,
Biedt hy u zelf noch aan den naam van zynen zoon
Te aanvaarden, als wy weer in Argos zullen komen.
Wat kan hy meer doen, om uw gramſchap in te toomen?
Drie edle ſchoonheên, drie Prinſeſſen, uit het bloed
Van Atreus ſtam geteeld, en prachtig opgevoed
In Agamemnons hof, ſtaan u ten dienſte vaardig.
Hy geeft u zelf de keur, wie gy van driën waardig
Zult achten tot dien ſtaat; maar doelt vooral op de eer,
Dat hy een' Held, als u, tot ſchoonzoon kryg', myn Heer.

ACHILLES.

Gy hebt uw' laſt voldaan, ik u gehoord, myn Heeren.
Gy kunt, zo 't u belieft, weêr naar den Dwingland keeren;
En zegt hem uit myn' naam, dat zyn geſchenken my
Noch haatelyker zyn, dan zyne dwinglandy.
'k Begeer zyn Dochters niet, hoe hoog van elk gepreezen.
Zyn ganſch geſlacht kan my niet dan verfoeilyk weezen.
En eindlyk zegt hem, dat ikme aanſtonds zal beraân,
Wanneer ik met myn vloot weer denke in zee te gaan.
Myn ziel, zo fel gehoond, ſchynt reeds van ſpyt te breeken,
Dat ik zolang van dien Tieran moet hooren ſpreeken.

PHENIX.

Gy weêr in zee gaan! gy uw Vaderland, uwe eer
Aldus met voeten te vertreeden! gy myn Heer!
Achilles, die zo vaak zyn' vyand heeft verdreeven,
Zal in den grootſten nood zich 't eerſt ter vlucht begeeven
Het ganſche leger van de Grieken doen verſlaan,
Om Agamemnon, die alleen hem heeft misdaan!
O ſmart! hoe zal ik voor uw' Vader wederkeeren,
Dien 't my met zulk een gunſt geliefde te vereeren,
Toen ik, rampzaalge, tot het uiterſte gebrogt,
Een ſchuilplaats by hem vond, die 'k zolang vruchtloos zocht.

Verſteend en hard gemoed! de klippen zoumen breeken
Door zulk een nedrigheid, door zulk een vuurig ſmeeken,
Terwyl uw hart, verſtaald door wraakzucht en door ſpyt,
Uw Vaderland verlaat in d'allerlaatſten ſtryd.
Wilt gy in deezen nood niet meerder voor ons vechten,
Myn arm, hoe oud, hoe ſtram, zal wonderen uitrechten,
En vliegen vol van moed den vyand in 't gezigt;
En ſterven, nu gy dus ontaard zyt van uw' pligt.
Moet ik dit hooren! ik dit aanzien! groote goden!

ACHILLES.

Ik luiſterde weleer, noch jong, naar uw geboden.
De moeite kunt gy nu wel ſpaaren, naar ik meen.
'k Weet nu wat ik moet doen, en volg myn zinlykheên.
Wilt gy my op de reis naar Fthië niet verzellen,
Gy kunt hier blyven, om my namaals te vertellen,
Hoe Hectors woênde vuiſt het Griekſche heir verſloeg,
En Agamemnon 't ſtaal in 't beevend harte joeg.
En gy, myn Heeren, gaat: uw moeite is hier verlooren.
Gy kwaamt myn meening ſtraks uit mynen mond te hooren.
Ik heb u anders niets te zeggen. 't Is my leed,
Dat gy hier uwen tyd zo vruchtloos hebt beſteed.

ULYSSES.

Was 't Agamemnon, die uw' byſtand hadt van nooden,
Alleen, 'k was 't met u ééns: dat zweer ik by de goden.
Maar nu gy 't Vaderland verlaat in deezen nood,
Toont gy... *Achilles gaat heen.*
Maar laat ons gaan, eer noch zyn toorn vergroot.
De hemel midlerwyl geeve u eens beter zinnen,
En leere u, hoe gy land en vrienden moet beminnen!

Einde van het Eerſte Bedryf.

TWEE-

TWEEDE BEDRYF.

EERSTE TOONEEL.

PATROCLUS.

BEnaauwd, bekommerd en verlegen,
Zucht myne ziel in deezen nood,
O Grieken, om uw droeve dood,
O Trojen, om uw' blyden zegen.
Spant Hemel, Aarde, en Zee, en al,
In 't eind dan t'saam tot onzen val!
De gunst der goden is verdweenen.
Wy zenden vruchteloos ons zuchten naar omhoog.
Hun harten zyn verkeerd in steenen.
Een wolk van gramschap dekt hun oog.

Achilles, wreeder in zyn woeden
Dan hongerige wolf of leeuw,
Verheugt zich in ons bang geschreeuw,
En kan, maar wil zulks niet vergoeden.
O wraakzucht! gramschap! bittre haat!
Wat brouwt gy 't Vaderland al kwaad!
Als vrienden zich van vrienden scheiden,
Wie zal den vyand in zyn woede dan weerstaan?
Hy gaat in bloedrivieren weiden,
En durft zyn hand aan 't heilge slaan.

Ik, die van myne kindsche jaaren,
Door vriendschap en door broedermin,
Eéns van gedachten, ééns van zin,
Myn ziel wist met uw ziel te paaren:
Moet ik ook schuldig zyn, nu gy
U wreekt van 's dwinglands tieranny?
Hier voel ik my op 't felst bespringen,
Om 't Vaderland in nood myn' bystand aan te biên.

Hier

Hier ſchynt uw vriendſchap my te dwingen,
Met vreugde uws hooners ſmart te zien.

O vriendſchap, edelſte in dit leeven!
Zal ik, tot myne en myner ſchand,
Om u, myn dierbaar Vaderland
In deezen jongſten nood begeeven?
En aanzien met een ſtil gemoed,
Hoe Troje trapt in 't Griekſche bloed?
O eer! ô Vaderland! ô vrinden!
Zal ik ſtilzwygend zien, hoe 't Troiſche vuur u blaakt,
Om my aan éénen vriend te binden,
Die zich in aller ramp vermaakt?

Myn ziel, geſlingerd heene en weder,
Ziet dan alleen de vriendſchap aan;
Wordt weêr genoopt ten ſtryd te gaan,
Om d'uitgelaaten Hector neder
Te ploffen in het bloedig zand,
Ten dienſte van myn Vaderland.
Maar ach! Achilles te verſtooren,
Zou 't allerlaatſte zyn, daar 'k my in nood toe keer:
En gaat het Griekſche heir verlooren,
Zo ſterf ik zonder roem of eer.

O vriendſchap, wil 't my dan vergeeven.
De eer, de eer is my veel meerder waard.
'k Zal zonder eer hier niet op aard,
Al moeſt ik zonder vrienden leeven.
De vriendſchap wankelt in den nood:
De eer blyft ons by zelfs na de dood.
Deeze is onſterflyk: die kan enden.
Ik gaa. maar weigert hy den Griek zyn hulp; ik zweer,
Of hy zal my ten ſtryde zenden,
Of ik, ik ben zyn vriend niet meer.

TWEEDE TOONEEL.

PATROCLUS, ALCIMUS.

ALCIMUS.

ACHilles zelf, myn Heer, zal u hier komen vinden.
Vertoef noch wat.

PATROCLUS.

Helaas! getrouwſte myner vrinden,
Weet hy den ſtaat van 't heir, en blyft zyn ſteenen hart
Noch onbeweeglyk? lacht hy noch met onze ſmart?

ALCIMUS.

De wyze Ulyſſes heeft zyn ziel wel iets bewoogen,
Met Ajax. maar helaas! offchoon het mededogen
Dien wreede al eenigszins geraakt hebbe en ontroerd,
Hy wordt geduurig door zyn gramſchap weer vervoerd.
Dan grypt hy't bloedig zwaard eens beevende in de handen;
Dan zien wy hem van ſpyt weer knarſſen op de tanden,
Dat hy, die zich zo zeer verheugt in 't ſtroomend bloed,
Den ſtryd van verre zien, en zelve ruſten moet.
Dan ſchynt het, dat hy wat geraakt is aan 't bedaaren;
Dan zweert hy weder, noch Trojaan noch Griek te ſpaaren,
Maar alles te offeren aan zyn gehoonde deugd;
En toont zich om den nood der Grieken ganſch ve rheugd.
Hy roept de goden aan, om zynen rouw te wreeken;
En bidt, dat Hectors hand den veldheer mag doorſteeken:
Want zolang, als die leeft, en 't Griekſche heir gebiedt,
Wil hy voor 't Vaderland niet ſtryden; ja ontziet
Zich zelfs niet, naar de dood te wenſchen van hun allen,
Zo hy den Dwingland ſlechts mogt aan hun zy zien vallen.
Dan wil hy met zyn volk, en uitgeruſte hand,
De ſchaa herſtellen van 't gemarteld Vaderland;
Den zegepraalenden Trojaan ter ſtad in dryven,
En met zyn moedig volk alleen verwinnaar blyven:
Opdat geen ander deele in zynen oorlogsroem,
En Griekenland alleen hem zyn' verloſſer noem'.

PATROCLUS.

Zo heeft hy reden, zich in 't korte te verblyden.

Want

Want zo hy deezen dag alleen noch wacht met ſtryden,
Is 't al verlooren, en met onze vloot gedaan.
Zo dan de vlam eens in de ſchepen door wil ſlaan,
Waar zal 't rampzalig volk dan eenige uitkomſt vinden?
Die wreeden zullen ons op hun gemak verſlinden,
Als tedre lammeren, die weereloos en ſtil
De dood verdraagen, als 't hun overwinnaar wil.

ALCIMUS.

Maar neen; 'k hoop noch op u, dat gy zyn gramſchap neder
Zult zetten door uw' raad. hy acht, hy mint u teder.
Hy heeft den ganſchen nacht geſleeten in geklag,
En droef gezucht, omdat hy u niet weder zag,
Die hem beloofd hadt voor den avond weer te komen.
Om uwen wil alleen heb ik dien held zien ſchroomen.
Beſchryf hem dan den ſtaat van 't bange Vaderland
Op 't allerſchrikkelykſt: bezweer hem by den band
Van vriendſchap, die zyn hart aan 't uwe heeft verbonden:
Zeg hem, hoe gy de bloem van 't Griekſche heir gewond, en
Ter dood toe afgemat, zaagt vluchten naar de vloot.
Beſchryf hem 't naar geluid der geenen, die half dood
Noch kermen op het veld, en trachten noch te ſpreeken,
Om hunnen ramp op hem met woorden ſlechts te wreeken,
Wyl zy hem aanzien, als de bron van hunne elend;
Hoe gy de traanen, en het bloed, waar gy u wendt,
Ziet ſtroomen langs den grond. beſchryf hem al de naarheid,
Die gy bedenken kunt....

PATROCLUS.

Ach! 'k hoef alleen de waarheid
Te zeggen. Maar hy, die Ulyſſes heeft gehoord,
En alles wederſtaan, zal die zich op myn woord
Bedwingen, en het zwaard weer vatten in de handen?
Neen, Alcimus, ô neen. hy kan zich zonder ſchanden
Voor my en mynen raad niet buigen, die zo fier
Vorſt Agamemnons bode, en zyn geſchenken, wier
Gelyken hy zelf naauw gezien heeft van zyn leeven,
Te rug gezonden heeft, en ſmaadelyk verdreeven.

ALCIMUS.

Wat middel dan voor ons, tot trooſt in deeze elend?

PATROCLUS.

Indien hy voortgaat hier geruſt in zyne tent
Te blyven zitten, zich niet moeiende met ſtryden,
Zo hoop ik, met myn' arm, de Grieken te bevryden:
Niet door myn dapperheid en vreeſſelyk geweld,
Maar door de wapens van dien onverwinbren Held.
My dunkt, wanneer ik die mogt geſpen om myn leden,
Gewapent met zyn zwaard mogt in het ſtrydperk treeden,
In zou Sarpedon, 'k zou Eneas, en de bloem
Van Trojes oorlogsmagt, held Hector, die zyn' roem
Thans door Achilles toorn ziet aan de ſtarren ryzen,
Voor my doen vluchten, of den weg ten afgrond wyzen.
'k Voel hoe die eerzucht reeds myn jeugdig hart begint
Te ſtreelen. goden! die volvoert, watge onderwindt,
Gy, dieme aanleiding hebt tot deeze zaak gegeeven,
Kroont, kroont myn grootſch beſluit, al koſtte 't ook myn leeven.

ALCIMUS.

Daar komt Achilles zelf.

DERDE TOONEEL.

ACHILLES, PATROCLUS, ALCIMUS.

ACHILLES.

ZYt welkom, waarde vrind!
Zyt driemaal wellekom! dank zy den hemel! 'k vind
U eindelyk dan weer, en, na zolang te zuchten,
Doet uwe wederkomſt al myne zorgen vluchten.
Gy leeft dan noch! ô goôn! wat heb ik niet gevreesd!
Maar 'k zie met vreugd, myn vrees is zonder grond geweeſt.
Maar hoe? gy ſtaat en zucht, en houdt uw droevige oogen
Geſlagen op den grond. wat heeft u zo bewoogen?
Treurtge om den ſlechten ſtaat van 't Griekſche Leger? of
Is u uit Griekenland, van Fthië, of elders, ſtot

Tot

Tot droefheid, aangediend? ſpreek op, laat ik u hooren.
De droefheid, die men in zyn' boezem wil verſmooren,
Groeit daaglyks aan, en ſlaat in 't eind tot wanhoop uit.
Gy zucht, en zwygt! zeg my, waar uwe ſmart uit ſpruit.

PATROCLUS.

Goôn! kan Achilles my naar myne droefheid vraagen!
Gy zyt'er de oorzaak van. Ach! dat uwe oogen zagen,
Het geen ik heb gezien! dat onbeweeglyk hart
Zou zich haaſt zien vermurwd door de algemeene ſmart
Van onze Helden, en manmoedige ſoldaaten;
Zoge eenge menſchlykheid ſlechts over hadt gelaaten
In uw verſtokt gemoed.

ACHILLES.

Hoe ſtaat het met de vloot?
Hoe met de Vorſten? ſpreek. Hoe na is ons de nood?

PATROCLUS.

Zona, dat uwe hand alleen ons kan bevryden
Van onzen ondergang, zo zy voor ons wil ſtryden.
De Griekſche vloot is tot het uiterſte gebragt.
De grootſte Helden zyn gekwetſt; het volk, van kracht,
En moed byna geheel beroofd, weerſtaat flaauwmoedig
De Troiſche krygsmagt noch. Het ſlagveld ligt ganſch bloedig
Met Griekſche lyken opgevuld, en, waar men ziet,
Men ſpeurt geen tekens, dan van wanhoop en verdriet.
De Veldheer heeft den ſtryd verlaaten, om zyn wonden
In zyne rechte hand. 'k heb Tydeus zoon gevonden,
Dien ſteun van 't Griekſche heir, door 't miſſen van zyn bloed,
Schier leevenloos. ik ben Eurypylus ontmoet,
Met eenen ſcherpen ſchicht geſchooten in zyn dye.
De mindere ſoldaat valt 's vyands raazernye
Ter proi, door 't woeden en de onwederſtaanbre kracht
Van Hectors yſren vuiſt, en Trojes oorlogsmagt.
En gy, Achilles, blyft noch even onbewoogen;
Ziet ons ten val gaan, en blyft zonder mededogen!
Goôn! dat geen gramſchap, zo nadeelig, zo verwoed,

My

My oit vermeeſtre, noch ſtal grype in myn gemoed!
Wilt gy alleen tot ſchade en onheil uwer vrinden
Beroemd zyn? wie zal trooſt in uwen byſtand vinden,
Voor wien bewaart gy toch de kracht van uwe hand,
Na gy die hebt ontzeid zelfs aan uw vaderland?
En gy, gy zyt de man, die Troje moeſt vernielen,
Die menig duizenden van vyandlyke zielen
Ten afgrond zenden moeſt; gy zyt die dappre Held,
Die ons bewaaren zoudt, gelyk ons is geſpeld
Door Prieſter Calchas mond! ô hemel! kan het weezen!
Een ongeluk, waarvoor men eerſt niet ſcheen te vreezen,
Treft ons veel nader, wen 't ons overkomt, dan iet,
Dat een voorzigtig oog lang van te vooren ziet.
Nu raaſt, nu knarſt het volk van ſpyt op zyne tanden,
Terwyl de Trojers hen van alle zyde aanranden.
Zy ſneuvlen, een voor een, en verwen met hun bloed
Den vyandlyken grond, terwyl de moordluſt woedt.
En gy, daar al hun hoop wel eertyds op beruſtte,
Dien elk in zyne ziel, als zyn' verloſſer, kuſte,
En ſtreelde vol van liefde en vriendſchap, ziet dit aan,
En laat uw vrienden door uw vyanden verſlaan.
My dunkt, ik hoor, hoe zy in 't uiterſte noch kermen:
Achil... Achilles kom, ai wil ons noch beſchermen!
Zo ſterft 'er menig met uw' naam noch in den mond.
Een ander, raazende, en verbitterd door zyn wond,
Waarvan hy de oorzaak u alleenig toe durft ſchryven,
Zweert, zo hy weer bekomt, u 't ſtaal in 't hart te dryven.

ACHILLES.

En zoude ik zulk een volk myn hulp noch bieden!

PATROCLUS.

Ach!
Ontmenſchte! zo uw oog in hunnen boezem zag,
Hoe vaſt een vriendſchap zoudt gy daar voor u niet vinden!
Een ongegronde toorn kon uw gemoed verblinden;
En gy keurt kwaad in hun, het geen gy zelve doet.
De wanhoop en de ſpyt verheert ook hun gemoed.
Uw toorn is ſtraffens waard; hun gramſchap is rechtvaardig.
Zy, u altyd getrouw, zien zich van u onwaardig

Gehandeld in den nood. gy ziet de Griekſche jeugd
Rampzalig ſneeven, en toont u daarom verheugd.
Wel aan! keer noch ten ſtryde, en toon uw medgezellen,
Dat hun weêrwaardigheên uwe edle ziel noch kwellen!
Zo zult gy zien, hoe diep gy in hunn' boezem ſtaat,
En hoe uw vriendſchap hun ook noch ter harte gaat.

ACHILLES.

Patroclus, ach! ik wil 't alleen voor u belyden.
Myn hand, zo lang geruſt, verlangt om weer te ſtryden.
Maar 'k wil het uiterſte eerſt afwachten, eer 'k my weer
Ten ſtryd vervaardige, en in 't bloedig ſlagveld keer.
'k Wil Agamemnon, en ganſch Griekenland, dus toonen,
Dat Held Achilles zich niet ſtraffeloos laat hoonen.
Ik wenſchte uit al myn hart, dat zulks noit waar geſchied.
't Is my eene oorzaak van onlydelyk verdriet.
Maar wyl het is gedaan, wil my niet tegenſpreeken,
Moet ik me op 't allerfelſt van dien aardsdwingland wreeken.
Dien trotſen! Neen, dat vry de Trojers woeden, en
Den tyd waarneemen, dat ik niet in 't ſtrydperk ben!
Zo zal de werreld zien, dat Griekenland moet vlieden,
Wanneer Achilles het zyn' byſtand niet wil bieden.

PATROCLUS.

Noit was een ſterveling zo wreed, noch zo verhard.
Eene edle en braave ziel heeft meêly met de ſmart
Zelfs van zyn' vyand, en gy kunt vernoeging vinden
In d'onverdienden ramp van uw getrouwſte vrinden.
't Is onbegrypelyk. Of heeft de vrees ook plaats
Gekreegen in het hart des moedigſten ſoldaats?
Vergeef 't my; 'k zeg het niet, om u hierdoor te hoonen.
Gy wiſt uw dapperheid weleer zo klaar te toonen,
Dat niemand oit daaraan getwyffeld heeft. maar ach!
Al uwe roem verſterft op deez' rampzaalgen dag.
'k Weet, watmen u voorlang te Fhtië dorſt voorſpellen:
Dat gy den trotſen wal van Ilium zoudt vellen,
De bloem der Troiſche magt doen ſneuvlen door uw hand,
Maar nimmer keeren, na die zege, in Griekenland.
Zyt gy hiervoor beducht? wil my ten ſtryde zenden,

Met

Met uwe wapenen, met uw Theſſaalſche benden.
Ik zal, zo moedig als Achilles niet, maar, met
Zyn ſlagzwaard in de hand, zyn' helm op 't hoofd gezet,
Veel moediger, dan oit, den vyand tegentreeden.
De Trojer, lang verſchrikt door uwe dapperheden,
Zal beevend zich ter vlucht begeeven, als hy waant,
Dat gy ons zelf den weg ter overwinning baant.
Zo heeft de Griek weer tyd, om zich in ſtaat te ſtellen.

ACHILLES.

Neen, neen, myn waarde vriend, ik lach met dat voorſpellen:
Want als ik Troje eens mag zien vallen door myn zwaard,
Zo heb ik lang genoeg gezworven hier op aard.
Maar zeg my eens, voor wien zoude ik myn leeven waagen?
Om Agamemnon, dien ontmenſchten, te behaagen?
Om weer een ſchoone vrouw te winnen, die hy my
Dan weer ontrooven koſt door zyne dwinglandy?
Neen, neen. Brizeïs, my op 't ſmaadelykſt ontnomen,
Weet myn' ſtrydzieken arm en eerzucht in te toomen.
De Griek moet zyn geſtraft.

PATROCLUS.

Straf Agamemnon dan.
Hy is de dwingeland: hy is alleen de man,
Die u misdaan heeft. maar dat gy het volk doet ſneeven
Om zyne ſchuld, is iets, dat 'k u niet kan vergeeven.

ACHILLES.

Dit is het noodlot van den droeven onderdaan.
Zy lyden om het kwaad dat de overſten begaan.

PATROCLUS.

Staa my myn beê dan toe, en laat ik voor u ſtryden.

ACHILLES.

Of ſchoon uw dapperheid, myn vriend, my kan verblyden,
Ik kan niet toeſtaan, datge uw leeven waagen zoudt.
Wanneer myn oog u, naaſt myn zyde, in 't veld aanſchouwt,
Ben ik geruſt; dan kan ik u myn' byſtand bieden,
Indien gy, by geval, voor ſterker magt moeſt vlieden.

PATROCLUS.

Zo is 't beſluit dan vaſt genomen! Griekenland

Wordt, door uw' bittren toorn, op 't Frygiaanſche ſtrand
Veroordeeld tot zyn' val!

ACHILLES.

Ja dat de Grieken ſterven,
Eer ik, om hunnen wil, zo waarden vriend zou derven!
Neen, myn Patroclus, neen: gy zyt my al te waard.
't Is beter u alleen, dan al het volk, geſpaard.
Tot zulk een' prys wil ik geen Ilium verwinnen.

PATROCLUS.

Dan ſtaatme uw gunſt te duur! ach! breng u eens te binnen,
Hoe gy dus zelve uw' roem en eer met voeten treedt.
Die heerlyke oorlogsdaân, die gy voorheenen deedt,
Verdwynen allen, door deez' ſchadelyken tooren.

ACHILLES.

Laat my dien wreeden naam van eer niet meerder hooren.
Ik heb geene eer meer te verliezen, na dien dag,
Dat 'k door den dwingland my zo fel beledigd zag.

PATROCLUS.

Hy heeft u immers weer voldoening aangebooden.

ACHILLES.

Hy zelve zal my tot zyn vriendſchap komen nooden,
En vallen my te voet, en ſmeeken om genaa,
Eer 'k my beweegen laate, en weer ten ſtryde gaa.

PATROCLUS.

Moet myne dapperheid in 't veld voor de uwe zwichten;
Duld dat ik, in dees zaak, u weer mooge onderrichten.
Rampzalig is het volk, wiens Vorſt en Opperheer
Zyn eigen zelfs belang, zyn' eigen welluſt, meer
Dan 's lands welvaaren acht. Gaa heen, beſtorm de wallen
Van 't haatlyk Ilium; doe zyne torens vallen;
Verfuwe kling in 't bloed van Hector; bied der vloot
Uw' byſtand weder aan in deezen jongſten nood:
Zo hebtge u in uw' pligt voor 't Vaderland gekweeten.
Kunt gy dien bittren hoon daarna noch niet vergeeten,
Wreek, wreek u dan op hem, niet op 't onſchuldig volk,
En wiſch dien ſmaad uit met de punt van uwen dolk.
Zo kuntge uw Vaderland verloſſen, en met eenen
Den Dwingland ſtervende zyn misdaad doen beweenen.

VIERDE TOONEEL.

ACHILLES, PATROCLUS, ALCIMUS, AUTOMEDON.

AUTOMEDON.

MYn Heer, vertoeft gy noch der vloote uw hulp te bien,
Gy zult den vyand haast in uwe schepen zien.
Wy zyn in 't uiterſten. Ik zelve kwam te aanſchouwen,
Hoe Ajax, die tot noch den vyand koſt weerhouwen,
Vermoeid en afgemat door 't ſtryden zonder end,
Verzwakt door wond op wond, zich heeft te rug gewend,
Den vyand meester van zyn ſchepen heeft gelaaten.
De dolle Hector, trots en moedig bovenmaaten
Door zulk een voorſpoed, ſteek terſtond met eige hand
Her vuur in de eerſte kiel, die lichter laage brandt.
Het volk, vol wanhoop, ſmyt de wapens uit de handen.
Hun droefheid groeit op 't zien der ſchepen, die reeds branden.
Uw troepen willen, in uw' weerwil, gaan ten ſtryd.
't Is tyd, geduchte Held, dat gy de vloot bevryd,
En 't geen'er van den brand noch over is gebleeven:
Daar, daarvan hangt alleen onze uitkomst, en ons leeven.

ACHILLES.

Het is genoeg. Laat ons gaan zien, hoe dat het ſtaat.
Indien ik zelf het vuur aanſchouwen kan, ik laat
U gaan, myn waarde vriend. Daar wilde ik ſlechts naar wachten,
Weerhoud den vyand, die te ver komt, door uw krachten,
En myne wapenen.

PATROCLUS.

Ik zal hem wederſtaan,
Of ſterven op het bed van eere.

ACHILLES.

Laat ons gaan.

Einde van het Tweede Bedryf.

DERDE BEDRYF.

EERSTE TOONEEL.

ACHILLES, PATROCLUS.

ACHILLES.

IK heb het Troiſche vuur de Griekſche vloot zien blaaken,
Terwyl myn benden zich ten ſtryde vaardig maaken,
Moet ik u, waarde vriend, tot vordring myner wraak,
Recht leeren, hoege u zult gedraagen in dees zaak.

PATROCLUS.

Uw wil ſtrekt my een wet. Wie kan my beter leeren,
Dan gy, myn vriend, gewoon alom te triomfeeren?
Uwe onderwyzing geeft een kind ervaarenheid,
En zal myn hart voorzien met kennis en beleid.
Uw ſcherpe kling, gewoon den vyand te doen beeven,
Uw wapens zullen my meer kracht en ſterkte geeven:
Daarby zal de yver voor de glorie van ons Land,
En 't naar gezigt der vloot, die reeds aan een zy brandt,
Myn' moed verdubbelen. Uw dappere ſoldaaten,
Die gy zolang den ſtryd in ledigheid hebt laaten
Aanſchouwen, thans verhit op wraake, en dol van ſpyt,
Die zullen my, in deez' nadrukkelyken ſtryd,
De ſchoonſte blyken van hunn' moed en krachten geeven.
De vyand, reeds vermoeid, doch blindelings gedreeven
Door zyne voorſpoed, en 't geluk, dat hem verzelt,
Zal aanſtonds vlieden, op 't gezigt van zulk een' held,
Schoon door inbeeldinge, en een' valſchen ſchyn bedroogen.
My dunkt, ik zie hem reeds 't veld ruimen voor myne oogen,
Wanordelyk de vloot verlaaten, en met haaſt
De poorten winnen van de ſtad, die zy voor 't laatſt
Begeeven hebben. Zyn de troepen noch niet vaardig?
Myn ziel haakt naar den ſtryd.

ACHILLES.

Gy zyt myn vriendſchap waardig,
O edelmoedige! als men u in 't ſlagveld ziet,
Is 't Grieken even, of Achilles ſtrydt, of niet.
Maar ach! uw dapperheid kan myne ziel ontroeren.

Ver-

Verlos'de bange vloot: maar laat u niet vervoeren
Door hoop van grooter winst. Helaas! dat ik u drukk'
In bei myne armen! 'k vrees, ik vrees voor ongeluk.
Myn hart, benaauwd, beklemd, ten uiterſten verlegen,
Voorſpelt my niet veel goeds, ſchoon ik my van den zegen
Verzekerd houden durve. Uw jongheid, niet gewoon,
Met paarden, zo gezwind, met wapenen, zo ſchoon,
Te treeden in het veld, zal mogelyk verblind, en
Te roekeloos, haar graf in haare zege vinden.
Keert, goden, keert dien ſlag! of is dit uw beſluit,
Zo roeit met mynen vriend vry al de Grieken uit!
Gy ziet, myn waarde vriend, de traanen langs myn kaaken
Neervloeien door den rouw, dien ik niet kan verzaaken.
Dit is de tweedemaal myns leevens. Toen ik my
Door Agamemnon, en zyn trotſe dwinglandy
Zo bits beledigd zag, heeft my uw oog zien ſchreien.
Nu wy, helaas! miſſchien voor eeuwig! moeten ſcheien,
Ziet gy zulks wederom. Dit beide was uit rouw.
Maar als ik na den ſtryd u leevend weer aanſchouw,
Zult gy ten derdemaal myn oog zien nat van traanen.
Dan zal 't van blyſchap zyn.

PATROCLUS,

Uw vriendelyk vermaanen
Strekt myner ziele een ſpoor, om myne hevigheid
En moed te paaren met verſtand en goed beleid.

ACHILLES.

Het zy u niet genoeg den vyand te overwinnen.
Bewaar 't gedenken aan myn wraak in uwe zinnen.
De Grieken hebben my van doen in deezen ſtaat.
Zo gy 't geluk dan hebt dat gy den vyand ſlaat,
En weer te rugge dryft, zo laat u niet verleiden
Door ydle zucht, om in het Troiſche bloed te weiden.
'k Zend u niet derwaarts, om den juichenden Trojaan
Te dryven in de ſtad, of ganſchlyk te verſlaan.
Kunt gy de ſchepen van zyn woede ſlechts bevryden,
Zo kom my wederzien, en vaar niet voort met ſtryden.
Niet, dat ik u benyd den roem, dien gy verdient.

Ik min u, als my zelf. Gy moet my ook als vriend
Uw' byſtand bieden in dit uiterſte der zaaken.
Want zo gy't Griekſche heir der ſtad koſt meeſter maaken;
Hou zoumen ſchimpen met myn gramſchap, als men zag,
Dat Troje, zonder my, in puin en aſſche lag!

PATROCLUS.

Zo groot een werk, waarom wy meer dan negen jaaren
Geſtreeden hebben, zal het lot voor u bewaaren.
Maar ſtel my zelf een perk, hoever dat ik mag gaan:
'k Zal u gehoorzaam zyn.

ACHILLES.

Taſt eerſt de troepen aan,
Die 't vyandlyke vuur in Ajax ſchip ontſtaken.
Straks zal u Hector, die hun overſte is, genaaken.
'k Weet, dat hy u terſtond zal zoeken, als hy ziet,
Dat gy, ô braave, myn Theſſaliers gebiedt.
Hy heeft my ſteeds gezocht: wy hebben dik geſtreeden.
Moet gy dan met hem ſlaan, zo doe het, als uw leden
Noch onvermoeid zyn: want ik ken zyn ſterkte en kracht.
Gy zyt, om Hector te weerſtaan, niet opgebragt.
Gy zyt Achilles niet. Doch, kan het mooglyk weezen,
Ontvlied zyn oog; maar geef geen blyk, dat gy zoudt vreezen.
Jaag dan den vyand door den muur, en door de gracht:
Maar gaa daar zelve meê niet over. uwe magt
Heeft uitgediend, als gy hen zo ver hebt verdreeven,
Dat zy zich wederom voorby de gracht begeeven.
Dan is de vloot genoeg beveiligd. Want zo gy,
Verlokt door uw geluk, en door de vleiery
Der weiflende fortuin, hen volgde tot de veſten
Der vyandlyke ſtad, zo zoudt gy u ten leſten
Bedroogen vinden, door uwe alte kleine magt;
Wanneer het heir, dat voor u vluchtte, nieuwe kracht
Zou krygen uit de ſtad, en u, met friſſche leden,
U, die vermoeid zoudt zyn, zou komen tegentreeden.
Denk ook, voor 't laatſte, aan't geen ik reeds gezeid heb, dat
Myne eer u ſtreng verbiedt te nadren aan de ſtad.

TWEEDE TOONEEL.

ACHILLES, PATROCLUS, AUTOMEDON.

AUTOMEDON.

MYn Heer, uw troepen ſtaan reeds vaardig, en verlangen,
Voor 't laatſte uwe orden tot den ſtryd door my te ontvangen.

ACHILLES.

Op 't nad'ren van den tyd, voel ik myn vrees in 't hart
Aangroeien. Ach myn vriend! gy ziet met welk een ſmart
Ik u zie heene gaan. gedenk aan myne reden
Als gy met voordeel hebt een' korten' tyd geſtreeden,
Den vyand door den muur en over onze gracht
Gedreeven hebt; zo keer, en maatig uwe magt.
En gy, Automedon, die, aan Patroclus zyde,
Myn paarden mennen zult, en voeren hem ten ſtryde,
Beteugel 't moedig paar; gy moet alleen de vloot,
En 't overſchot van 't heir beſchermen in deez' nood.
'k Verbied u, ſchoon hy vlucht, den vyand naar te jaagen.
Ach! dat myne oogen u reeds weer verwinnaar zagen,
Van welk een bittre zorg waar myne ziel bevryd!
Gun dat ik u voor 't laatſte omhelzen mag! 't wordt tyd.
Vaar wel, vaar wel, myn vriend! myn harte ſchynt te breeken
Van droefheid. hemel keer, ai keer dit droevig teken!
Vaar wel, myn hals vriend! maak, dat gy myn' dank verdient!
Vaar wel, Automedon! draag zorg voor mynen vriend.

PATROCLUS.

Gy ſtaat my eindlyk toe voor 't Vaderland te ſtryden.
Ik vrees de dood niet van een Troiſche hand te lyden:
Maar wil het noodlot zulks, 'k beveel u myne wraak;
En ſtrekt zulks 't land tot heil, zo ſterf ik met vermaak.
Vaar wel!

DERDE TOONEEL.

ACHILLES.

WAt zegt hy? goôn! hoe ſnyden deeze woorden
My door het hart! helaas! wilt gy u laaten moorden,
Uw leeven offeren, opdat door uwen val
De Griek zich meeſter maak' van Trojes hoogen wal!
Patroclus! ach myn vriend! mogt uw Achilles kiezen;
Hy wil de zege niet, zo hy u moet verliezen.
Maar welk een doodſche ſchrik bekruipt myn angſtig hart.
Zoude ik weer gaan ten ſtryde, ô doodelyke ſmart!
Na Heſtors woende hand myn' halsvriend hadt doorſteeken!
Zoude ik my waap'nen, om Patroclus dood te wreeken!
Neen; uwe dood, myn vriend, ſleept, tot ons aller ſtraf,
Achilles te gelyk met u in 't naare graf.
Goôn! laat uw byſtand hem beteuglen in zyn woeden!
Maar kan ik zelf niet noch dat ongeluk verhoeden?
Ja. 'k zal hem volgen; doch van verre, opdat myn hand
Hem byſtand biede, indien de nood hem overmant.

VIERDE TOONEEL.

ACHILLES, BRIZEÏS, CEPHIZE.

ACHILLES.

WAt zien myne oogen? goôn! is 't mooglyk? kan het weezen?
Is 't waarheid? of een ſpook ten afgronde uitgereezen?
Zyt gy het zelve?

BRIZEÏS.

Ik ben 't, en val voor u te voet.

ACHILLES.

Rys op, Mevrouw. Maar zeg, hoe komt gy hier? wat doet,
Wat zoekt gy? 'k ſtaa verbaasd. Wie heeft u aangedreeven
My hier te zoeken? wie heeft u dien laſt gegeeven?
Heeft Agamemnon u dees vryheid toegeſtaan?
Wil hy my tegen dank bevredigen?

BRI-

BRIZEÏS.

Wel aan,
Wy zyn hier nu alleen. laat ons vrymoedig ſpreeken.
De wyze Ulyſſes koſt uw ſteenen hart niet breeken,
Noch Ajax uwen trots vermurwen. 'k weet, ik waag
Zeer veel, dat ik kom zien, of ik u noch behaag,
Als eertyds.

ACHILLES.

Hoe, Mevrouw? kunt gy my zelf zulks vraagen?
Dit is 't alleen, dat my in u niet kan behaagen.
Hebt gy noch geen bewys genoeg van myne min?
Om u blyf ik ſteeds onveranderlyk van zin:
En, om den bitſen hoon, u aangedaan, te wreeken,
Laat ik myn zwaard met ruſte, en in de ſchede ſteeken.

BRIZEÏS.

Gy mint my al te zeer; of, zo ik 't zeggen mag,
Gy mint my recht verkeerd.

ACHILLES.

Sint u myn oog eerſt zag,
Toen ik, gezonden door de Grieken, om de wallen
Van uw Lyrneſſus met myn troepen te overvallen,
De ſtad vermeeſterde, heb ik van uw gezigt.
Het leevendige beeld in myne ziel geſticht.
De dwingland dorſt u my weer met geweld ontrooven.
Straks heb ik alle zorg van mynen hals geſchooven.
Ik gaa niet meer ten ſtryde, ik laat den vyand woên;
Hoe zeer hy bidt, dat ik my weer met hem verzoen.

BRIZEÏS.

Moet ik dit aanzien als bewyzen uwer trouwe;
Ik moet bekennen, van wat zyde ik die beſchouwe,
'k Begryp uw meening niet. Wanneer ik van u ging,
En zelfs van u den laſt, om meê te gaan, ontving,
Stortte ik een' ganſchen ſtroom van traanen uit myne oogen.
Ik zag uw fier gemoed wel door den ſpyt bewoogen,
Dien Agamemnon u dorſt aandoen, trots van zin;
Maar, 'k zag in al uw doek geen tekenen van min.

Gy

Gy liet my heenegaan, en kwaamt my zelf niet zeggen
Het laatſt vaarwel. hoe is, voor my, dit uit te leggen?
In plaatſe van my zelfs te trooſten in dien ſtaat,
Sloegt gy, ter naauwer nood, in 't heengaan, uw gelaat,
Op myn onſteld gezigt. goôn! koſt gy uit myne oogen
Niet zien, hoe zeer ik door uw droefheid wierd bewoogen!
Hoe myne ziel verlangde, om met een' kus voor 't laatſt
Myn affcheid noch van u te neemen! ganſch verbaasd,
En tot de dood ontſteld, ben ik van u geſcheiden.
Hoe ging myn treurig oog in zyne traanen weiden,
Zoras ik eenzaam was; en vryheid had, myn' rouw
Den teugel zonder maat te vieren!

ACHILLES.

Ach Mevrouw!
Herroep dien droeven tyd niet weer in uw gedachten.
De vrouwen uiten zich met woorden en met klagten.
Myn tong was niet bekwaam tot ſpreeken. neen, myn hart
Was al te zeer beklemd door zulk een' hoon en ſmart.
Had ik u niet bemind, ik had u zelfs gegeeven,
En Agamemnon hadt niets tegen my misdreeven.

BRIZEÏS.

En ach! zo gy my noch, gelyk gy zegt, bemint,
Hoe kan het mooglyk zyn, datge u niets onderwindt,
Om my weer in uw magt te krygen, als voordeezen.
Ach! zie het zelf. is dit geen reden om te vreezen
Voor een verliefde ziel? Noch doet gy meêr: en ſchoon
My Agamemnon zelf u weer heeft aangeboôn:
Het eenigſt, dacht ik, daar myn Held naar zal verlangen,
Wilt gy me integendeel niet weer van hem ontvangen.
Hy voegt de heerlykſte geſchenken daar noch by:
Doch niets kan uw gemoed veranderen. Daar gy,
Om my van uwe liefde op 't zekerſt te overtuigen,
Geſchenken geeven moeſt, om zyn gemoed te buigen,
Om my daardoor weer te verkrygen in uw magt;
Zie ik my my zelf van u op 't ſmaadelykſt veracht.

ACHILLES.

Maar, 'k bid, hoe komt gy hier? Zytge uit u zelf de banden

En

En slaaverny ontvlucht van 't hoofd der dwingelanden?
Zondt hy u herwaarts, tot verzoening van myn' haat?
Of is het op bevel en orden van den Raad?

BRIZEïS.

Toen Ajax weer kwam met Ulysses, en ons zeide,
Hoe gy van hun verwoed en meer vertoorend scheidde,
Dan oit, zat elk bedrukt. De dwingland zuchtte zelf,
Sloeg beevende zyn oog naar 't hemelsche gewelf,
En riep de goôn om hulp, daar hy zyn schuld bekende.
De droefheid en de rouw was algemeen. In 't ende
Sprak dus Laërtes zoon, op listen steeds bedacht:
Wy zien, ô Helden, ons in 't uiterste gebragt.
Dat fiere hart is door geen reden te overwinnen.
Men moet iets anders, zo men vordren wil, beginnen.
Men zend' Brizeïs zelve aan hem. Haar schoon gezigt,
Waarvoor hy eertyds, in den stryd zelfs, heeft gezwicht,
Heeft mooglyk op zyn hart de zelfde kracht behouden,
Schoon zy elkander in veel dagen niet aanschouwden.
Als hy haar weder in zyn tent heeft, zal misschien
Zyn toorn verminderen, en wy hem weder zien
Ten stryd gaan, daar wy hem in al dien tyd niet zagen.
't Is toch met ons gedaan. Wy moeten alles waagen.
Elk keurt zyn zeggen goed, men haalt my in den Raad.
Men toont me in 't korte den beklaagelyken staat
Van 't griekssche leger; en, om my meer te beweegen,
Men stelt my voor het oog, hoe Hector, die zyn' zegen
Vast voortzette, en verwoed reeds naderde aan uw vloot,
U zelf, myn waarde Held, ook dreigde met de dood.
Op die verbeelding werdt myn ziel met u bewoogen.
My dacht, ik zag u reeds neerstorten voor myne oogen.
Ik weigerde nochtans weer naar u toe te gaan,
Zolang ik uwen wil niet zelve had verstaan.
Ik vreesde mynen heer en waarden te verstooren.
Totdat Ulysses zich dus ook voor my liet hooren:
Mevrouw, wilt gy uw' Held noch eenmaal wederzien,
Gy hebt deez' dag maar tyd; want morgen gaat hy vlien.

Me-

Hy maakt zich reeds gereed, om weer in zee te ſteeken.
Dit koſt alleen 't ontzag, dat ik u toedraag, breeken.
'k Beſloot terſtond te gaan. ik wou myn lief veel eer
Noch ééns verſtooren, dan dat ik hem nimmer weêr
Aanſchouwen zou. Wil my de waarheid toch ontdekken.
Is 't waar myn Heer? denkt gy op morgen te vertrekken?
Goôn! zo het waar is, laat ik meê gaan, opdat my
Geen meerder ſmaad geſchied', door 's dwinglands tieranny.

ACHILLES.

Ulyſſes heeft, Mevrouw, u niet geheel bedroogen.
Ik heb 't gezeid: maar door den brand der vloot bewoogen,
En ziende het gevaar te na, om langer ſtil
Te zitten, heb ik, wyl ik zelf niet ſtryden wil,
Patroclus met myn volk en wapenen gezonden,
Om 't haatlyk vuur, dat reeds twee ſchepen hadt verſlonden,
En Hectors raazerny met moed te wederſtaan.
Nu weet gy zelf, Mevrouw, dat 'k niet in zee zal gaan,
Zo lang myn Vriend niet weer is uit het veld gekomen,
En ik zyn' dood, of zyn verwinning, heb vernomen.

BRIZEïS.

Zo is uw volk, voor 't eerſt, dan weer gegaan ten ſtryd!
Ach! welk een vreugd, myn Heer! hoe is myn ziel verblyd!
Ik vreesde alreeds, dat ik, als Helena in Trojen,
Het zaad van tweedragt zoude in 't Griekſche leger ſtrooien,
Den droeven ondergang bewerken van den geen,
Wiens byzyn 'k vlieden moeſt; wiens afzyn ik beween.
Der Grieken droeve ſtaat heeft u in 't eind bewoogen!
Zo voel ik alle zorg uit myn gemoed vervloogen:
Zo zalmen my hierna niet wyten, dat door my
De Griek gebragt is onder Trojes heerſchappy.
Want dit is 't noodlot van de onzaligſte aller vrouwen.
'k Vrees de overwinning van myn Vaderland te aanſchou-
Ik vrees de nederlaag van hem, die met geweld (wen,
Myn land verwoeſt, myn' Man en Broedren heeft geveld.
Dit droef herdenken parſt de traanen uit myne oogen.
Helaas! indien uw deugd myn ziel niet hadt bewoogen,
Hoe zoet waar 't my geweeſt, te zien, dat myn gezigt

Zo

Zo fel een vuur van haat hadt in uw hart gesticht!
'k Moest my verheugen, dat 'k de vriendschap had verbroken
Der Griekscheheofden, dat 'k myn vrienden had gewroken,
De schim verzoend had van myn Broederen en Man.
Maar ach! integendeel die zelfde Achilles kan
Myn ziel, door zyne deugd, in zyne min doen blaaken.
Helaas myn Heer! gy ziet de traanen langs myn kaaken
Neervloeien. belg u niet; 'k beken u, tot myn smart,
Dat ik u haaten wil, doch minnen moet in 't hart.

ACHILLES.

Gy wilt my haaten!

BRIZEÏS.

Ach! en had ik geene reden,
Zo ik myn pligten niet te buiten waar getreeden?
En gy bemint my noch?

ACHILLES.

Zo zeer als oit, Mevrouw.

BRIZEÏS.

Draag zorg dan, dat ik noit dien dwingland weer aanschouw.
Ik ben, op zynen last, hier weer by u gekomen.
Hy heeft my met geweld eerst uit uw' arm genomen.
Nu zendt hy my weerom. 't zy gy dan blyft, of gaat,
Stel my niet meer ten doel voor zynen wrok en haat.
Laat ik hier blyven; wyl de Grieken my aanschouwen,
Als de oorzaak van hunn' ramp. Laat u uw toorn berouwen,
En gaa zelf weer ten stryde, opdat ik, tot myn' rouw,
Ook 't overblyffel van myn Land niet weer aanschouw.
Hoe zoude een yder van my spreeken, als zy zagen,
Hoe Held Achilles deugd Brizeïs kan behaagen!
Want, schoon de schaamte my de tong tot noch toe bondt,
Gy, gy zyt de eenigste, in het ganfche werrelds rond,
Daar ik, in mynen ramp, vernoeging by kan vinden.
'k Zie my alom gevloekt van vyanden en vrinden:
Doch zolang, als gy my niet wederom verlaat,
Trooft ik my noch in deez' beklaagelyken staat.

ACHILLES.

Uw afzyn heeft myn ziel meer, dan de schaa, doen lyden,

Die

Die Grieken heeft geleên, zolang ik niet wou ſtryden.
Maar ach Mevrouw! ik doe myn achtbaarheid te kort,
Indien gy zelve my niet weergegeeven wordt
Door Agamemnons hand.

BRIZEÏS.

Helaas!

ACHILLES.

Spaar, ſpaar uw traanen.
'kZal met myn vloot door zee geen' weg naar Fthië baanen,
Of gy zult met my gaan. dat zweer ik by de goôn.
Stel u geruſt, myn Lief. maar om van deezen hoon
My op den dwingeland te wreeken, is 't van nooden,
Dat gy, een' korten tyd, noch hoort naar myn geboden.
Gy ſpreekt naar uwe liefde: ik oordeel naar het geen
Myne eer my afvergt, na zoveel weerwaardigheên.
Ik moet noch eengen tyd uw vriendlyk byzyn derven.
Want zo Achilles geen voldoening kan verwerven,
Is hy Brizeïs ganſch onwaardig. Keer, ai keer,
Al valt het ſcheiden hard, dan naar den Dwingland weer.
Ik pynig my niet min, dan u: maar 'k heb gezwooren,
Niet eer naar uwe liefde, en zyn gebeên, te hooren,
Voor hy zich zelf voor my vernedere, en dien ſpyt
Dus wiſſche uit myne ziel, daar zy zoveel om lydt.

BRIZEÏS.

Is dit die tedre min, waarmeê gy my wilt vleien!
Wy zyn byéén. gy dwingt my zelve om weer te ſcheien.
Ach! is u myn gezigt zo haatelyk! wel aan,
Doorſtoot myn borſt: wat hoeftge u langer te beraân?(ven,
Of vreeſt dat zwaard, het welk myn Broederen deedt ſnee-
Het welk myn' Bedgenoot beroofd heeft van het leeven,
Zich in het einde ook te bevlekken met myn bloed?
Te ſterven van uw hand is myne ziel zo zoet,
Ja zoeter, dan, nu wy byéén zyn, weer te ſcheiden.

ACHILLES. (weiden,

Heb ge oit gezien, zelfs daar myn hand in 't bloed ging
Dat ik my ſchuldig maakt aan 't moorden eener vrouw?
En zoude ik u, die ik zo teder, zo getrouw

Be-

Bemin, ontmenſchte! 't ſtaal in uwen boezem drukken?
Eer ſtort' de hemel op myn hoofd alle ongelukken,
Die oit een ſterveling gevoeld heeft en beweend,
Eer gy Achilles hart zo wreed ziet, zo verſteend.

BRIZEÏS.

Hoe kan uw wreedheid voor elks oogen klaarer blyken?
Omdat Mycenes Vorſt u dorſt verongelyken,
Brengt gy uw Vaderland in d'allergrootſten nood,
En dreigt het ganſche heir met eene wiſſe dood.
My, die zo teder u bemin, in myne zinnen;
En die gy zelve veinſt zo trouw weêrom te minnen,
Ontzegtge uw byzyn, en bewyſt, met uw gelaat,
Dat myne droefheid u niet meer ter harte gaat.

ACHILLES.

Uw liefde raakt my. maar ze ſtrek my tot geen hinder,
Dat ik, om haaren wil, myn' roem en eer verminder.
Gaa dan, Mevrouw: 'k verzoek 't, als minnaar; en gebiê't,
Als heer van myn gevange.

BRIZEÏS.

Onlydelyk verdriet!
Wyl gy het zo begeert, mag ik niet tegenſtreeven.
Maar, zo gy zorg hebt voor myn welzyn en myn leeven,
Verlos myn bange ziel uit deeze ſlaaverny.
Koſtge in myn hart zien, wat ik om uw afzyn ly,
Ontmenſchte... Maar ik gaa, wyl 'k moet gehoorzaam (weezen.

ACHILLES.

't Staat noch aan my niet, om uw droefheid te geneezen.
'k Moet zelf afwachten, wat de dwingeland zal doen,
Om myn beleedigde eer en glorie te vergoên.

BRIZEÏS.

Vaar wel, myn Lief! helaas! hoe bitter valt dit ſcheiden!

ACHILLES.

Vaar wel, Mevrouw! 'k zal u in veiligheid geleiden.

Einde van derde Bedryf.

VIERDE BEDRYF.

EERSTE TOONEEL.

ACHILLES.

IK heb u wederom doen keeren,
Hoe zeer 't u smartte, ô schoone vrouw!
Uw vriendelyk gezigt te ontbeeren,
Strekt myner ziele een' bittren rouw.
Ik zag, wanneer wy moesten scheien,
Uw minlyke oogen droevig schreien.
Ik hield myn smart in, en ontveinsde myn verdriet.
Met droefheid heb ik u den dwingland weer gegeeven:
Doch ik kan zonder u wel leeven;
Maar zonder eer leeft Held Achilles niet.

Patroclus, waardste myner vrinden,
Heb ik 't geluk, u na den stryd
Verwinnaar wederom te vinden,
Hoe zal myn ziel dan zyn verblyd!
Maar ach! ik vrees, gy zult de krachten
Van Hector mogelyk verachten.
Betrouw u niet te veel, als gy dien wreeden ziet.
Doch kan my uwe dood myne eere wedergeeven,
Ik kan ook zonder u wel leeven;
Maar zonder eer leeft Held Achilles niet.

Brizeïs, wat moet gy niet lyden,
Nu 't schynt, dat ik u weer verstoot!
Patroclus, ach! ik laat u stryden,
Terwyl ik zelf blyf buiten nood.
My dunkt, ik hoor u beide klaagen.
De een gaat om my zyn leeven waagen;
Daar de andre zich om my van elk beleedigd ziet.
Doch kan uw droefheid my myne eere wedergeeven,
Zo kan ik zonder u wel leeven?
Maar zonder eer leeft Held Achilles niet.

Gy, goden, die my woudt voorſpellen,
Dat myne hand en dapperheid
Den muur van Ilium zou vellen,
Heeft uwe godsſpraak my misleid?
In plaats, dat elk my eer zou toonen,
Zie 'k my van Agamemnon hoonen;
Terwyl hem yder volgde, en myne zy verliet.
Dat hy my dan voldoe, of dat zy allen ſneeven,
Want ik kan zonder hun wel leeven;
Maar zonder eer leeft Held Achilles niet.

Maar neen; ik zal den uitſlag wachten
Van deezen allerjongſten ſtryd.
Ach! dat de vloot zich door uw krachten,
Patroclus, weder zag bevryd!
Maar moet gy voor den Trojer vluchten,
En laat my Agamemnon zuchten,
Zo keer ik naar myn land, en laat hem in 't verdriet.
Dat dan de Grieken op den Troiſchen oever ſneeven!
Want ik kan zonder hun wel leeven;
Maar zonder eer leeft Held Achilles niet.

TWEEDE TOONEEL.

ACHILLES, PHENIX.

ACHILLES.

HOe gaat het? heeft myn vriend van zynen moed reeds blyken
Gegeeven? hebt gy reeds den vyand af zien wyken?
Verklaart de zege zich voor ons? en is de vloot
Door deezen byſtand al beveiligd uit den nood?

PHENIX.

'k Zal u verhaalen, 't geen 'k gezien heb met myne oogen.
Uw moedig volk, al lang met onzen ramp bewoogen,
En haakend naar den ſtryd, ziet uwen halsvriend aan,
En wacht zyne orde alleen om verder voort te gaan.
Patroclus toeft niet lang, maar ziende aan alle zyden,

Waar 't noodigſt was, het eerſt den vyand te beſtryden,
Vliegt naar de ſchepen ſtraks van Ajax, en van Held
Protezilâus, half verſlonden door 't geweld
Der vyandlyke vlamme. Ik zag uw braave benden,
Op zynen laſt, met vreugd zich aanſtonds derwaarts wenden.
De vyand ziet uw' vriend, en denkt, dat gy het zyt.
Hy kent uw krachten noch, ſchoon hy in langen tyd
Die niet beproefd heeft. Eerſt zo moedig en verbolgen,
Zie 'k hem ſtraks vluchten voor uw troepen, die hem volgen.
Gelyk een watervloed, al wat hem ſtuit of keert,
Door 't breeken van een' dyk ter neerſmyt, overheert,
En dikwils met zich ſleept: zo zien wy uwe troepen
De Trojers dryven, die vaſt om genade roepen,
't Geweer wegwerpen, en met haaſt zich naar de ſtad
Begeeven. Hadt gy zelf het zwaard weer opgevat,
Om d'overwinnaar dus op 't vinnigſte te treffen,
Hoe zou ganſch Griekenland uw' naam en roem verheffen!

ACHILLES.

Neen Phenix, Griekenland is zelf wel overtuigd,
Dat, zo de Troiſche magt voor myn' Patroclus buigt,
Myn arm, als die op nieuw den vyand wil weerſtreeven,
Den muur van Ilium den laatſten krak kan geeven.
Maar hoe is 't met de vloot? heeft zy veel ſchaâ geleên?

PHENIX.

Wanneer uw braave vriend den vyand voor zich heen
Zag ſtuiven door het veld, heeft hy ſtraks zorg gedraagen,
De vlam te bluſſchen. toen al de anderen dit zagen,
Hoe zeer hun moed ook was verdweenen met hun magt,
Voegde elk zich by uw volk, en kreeg weer nieuwe kracht.

ACHILLES.

Maar hebt gy niet gezien, of Hector, onder 't ſtryden,
Myn' vriend heeft aangedaan?

PHENIX.

Zoras aan alle zyden
De ſchrik het Troiſche heir weer naar de ſtad deedt zien,
Zag ik dien grooten Held, zo wel als de andren, vliên.
'k Zag, hoe zyn paarden, die in 't runnen veele helden

Ver-

Verpletterden, met schrik naar 't beevend Troje snelden,
En dacht, is 't mooglyk, dat zo moedig een soldaat,
In een' zo grooten nood, zoras het veld verlaat!
'k Verheugde me evenwel: want daar die held gaat vlieden;
Wie van het Troische heir zal ons dan weerstand bieden?
Veele andren nochtans, reeds tot aan den muur gevlucht,
Den schrik van al hun volk aanschouwende, en beducht
Voor grooter nederlaag, staan pal, om tyd te winnen,
Op d'oever van de gracht. Hier, dacht ik, hier beginnen
De Trojers wederom te krygen nieuwen moed.
De gracht, reeds half gevuld met lyken en met bloed,
Wordt met het vlakke veld vereffend, door de menigt'
Van Helden, na hun dood in deeze plaats vereenigd.
Geen Griek, die, in dien staat, geen wonderen bedryft,
Die zynen lof in 't zand met 's vyands bloed niet schryft.

ACHILLES.

Goôn! dien ik zien kan dat myn roem noch gaat ter harte!
In dank u voor dees gunst. maar denkt om myne smarte,
En 't geen ik heb geleên door een' zo bitsen smaad,
Geeft, dat myn lieve vriend verwinnaar keer! maar laat
Hy niet geheel en al den vyand te onderbrengen,
Zo gy 't herstellen van myne eer oit wilt gehengen.

PHENIX.

'k Heb de eer gehad, dat gy, van uwen eersten tyd,
Door my bezorgd, bewaard, en onderweezen zyt;
Zelfs toenge uw Vaderland, nu negen jaar geleeden,
Verliet, om, voor den wal van Troje, uw dapperheden
Ter proef te stellen, heeft uw Vader my geboôn,
Altyd een waakend oog te houden op zyn' Zoon.
Heb ik my in myn' pligt niet wel genoeg gekweeten?
Heb ik oit de eerbied, die 'k u schuldig was, vergeeten?
Of kostge u oit met recht beklaagen van myn' raad?
Hoor dan noch eens naar my in deez' benaauwden staat.
't Is waar, de Trojers, die u niet in 't veld verwachtten,
Begaven zich ter vlucht, toenze u te aanschouwen dachten;
Toen uw Thessaliers in 't veld verscheenen, met
Een woede, daar geen heir, hoe sterk, zich tegen zet.

Maar ach! hoe ſchielyk kan die oorlogskans verdraaien!
Wy zien op éénen dag verſcheiden winden waaien,
Maar ſneller dan de wind verkeert het los geluk.
Na eene korte vreugd volgt dikwils lange druk.
Groot is de braafheid van den trouwſten uwer vrinden:
Maar niet zo groot, dat hy geen ſterker hand kan vinden.
'tZyn al geen Pariſſen, die hy in 't veld ontmoet.
Indien Sarpedon dan, of Hector, heet op bloed;
Indien Anchizes zoon, of andren van hun Helden,
Zich tegen uwen vriend met al hun magt eens ſtelden;
Hy is, of ſchoon hy zy voorzien met uw geweer,
Niet onverwinnelyk. bedenk dit wel, myn Heer.
Heeft dan een Trojer het geluk van hem te treffen,
Hoe ras zal zich de moed weer in hun hart verheffen!
Hoe ſchielyk zou uw volk, indien hy 't onheil hadt
Te ſneuvelen, 't gezigt weer wenden van de ſtad!
Gy hebt te veel gewaagd met hem in 't veld te zenden.
Wordt hy verwonnen, ach! hoe zie ik uwe benden
Verſchrikt en hoopeloos weer vluchten naar de vloot,
En ſtorten ons al t'ſaam in een gewiſſe dood!
Van éénen Held alleen hangt ons geluk en leeven.
Als ik dit overdenk, ik voel myn leden beeven!
'tIs niet, omdat ik vrees of zorg heb voor de dood,
Maar, omdat gy ons ſtort in een' zo grooten nood.
Gy, gy Achilles, die de trotſe en hooge wallen
Van 't magtig Ilium moeſt door uw hand doen vallen;
Gy, van wiens dapperheid en onverwinlyk ſtaal
Het Griekſche leger zich een blyde zegepraal
Beloofde. Gaa dan noch. gy hebt den goôn gezwooren,
Te keeren in het veld, te maatigen uw' tooren,
Zoras gy 't Griekſche vuur zoudt zien in onze vloot.
Zulks hebt gy reeds gezien. Maar ach! in deezen nood
Zendt gy alleen uw' vriend, om voor het land te ſtryden,
En blyft zelf ruſten. Ach! kan dit uw grootsheid lyden?
Zo nu Patroclus uw vermaaningen vergeet,
Of zo een Troiſche hand dien Held ter aarde ſmeet,
Met welk een magt zoudt gy den vyand weerſtand bieden?

Gy

Gy zoudt uw troepen zelfs, verbaasd, verschrikt, zien vlieden;
De vyand nadren tot uw schepen; en uw hand
Geen vrienden vinden, om hem eengen tegenstand
Te bieden in dien nood. Ach laat u toch beweegen!
Verlos uw' vriend, en trek voor 't laatst den vyand tegen!

ACHILLES.

Zo had ik vruchteloos zo langen tyd gewacht
Met stryden. 'k had vergeefs ons heir in nood gebragt.
'k Wil dat de dwingeland my zelve bidde, en smeeke
Om bystand, eer ik dit bezwooren opzet breeke,
Of stryde nevens hem.

PHENIX.

'k Zie Alcimus.

DERDE TOONEEL.

ACHILLES, PHENIX, ALCIMUS.

ACHILLES.

WAt hebt
Ge ons nieuws te brengen, dat gy u zo schielyk rept?
Spreek op. hoe vaart myn vriend? hoe vaaren myne benden?

ALCIMUS.

't Geliefde uw' waarden vriend, my naar u toe te zenden,
Zoras zyn braave vuist Sarpedon, d'edlen Held,
Ter neer geslagen, en manmoedig hadt geveld.

ACHILLES.

Gy sterft, ô braave ziel, gelyk men u zag leeven.
Noit wenschte ik anders, dan voor 't Vaderland, te sneeven.
Zulks is my ook voorspeld. maar ach! in deezen staat
Wordt my zulks weer ontzeid door Agamemnons haat.
Sarpedon, ach! hadtge oit gedacht, dat, na uw lyden,
Achilles u dees dood noch zelve zou benyden?
Gy sneuvelt door de hand van mynen waardsten vriend.
Deeze eer heeft uwe deugd al langen tyd verdiend.
Goôn! moet ik ook de dood voor Trojes wallen sterven,

Laat ik die van de hand van Priams zoon verwerven,
Van dappren Hector, die myn krachten evenaart.
Geen ander is deeze eer, van my te treffen, waard.
Van een verachte hand den laatſten ſteek te ontvangen,
Is iets, dat myne ziel noch na myn dood zou prangen.
Maar hoe is 't toegegaan? verhaal my zyne dood.

ALCIMUS.

Patroclus, ziende dat de vyand onze vloot
Op zyne komſt verliet, vervolgt de vluchtelingen
Tot aan de gracht, daar zy terſtond weer orde ontvingen,
Ons in te wachten, en met moed te wederſtaan.
Uw troepen, heet op wraak, vervoerd door gramſchap, gaan
Den vyand moedig na. Hier zien wy hunne Helden,
Die tegen ons op nieuw zich in ſlagorden ſtelden,
De grootſte wondren doen, die immer zyn gezien.
Sarpedon, die zyn volk weer naar de ſtad zag vliên,
Weerſtaat alleen de magt van uw wraakzieke benden,
Tot dat zyn troepen zich weer tegen de onzen wenden,
Op 't hooren van zyn ſtem. hy ſpringt met friſſchen moed
Van zynen wagen af, tot de enkels toe in 't bloed,
En ſpreekt Patroclus aan: *Achilles, 'k zie, uw tooren*
Is eindelyk verzoend; aldus liet hy zich hooren,
Niet anders denkende, of gy zelve waart bedekt
Met uwe wapens, wier gezigt elk ſchrik verwekt;
Staa ſtil, verwin my, zo gy verder uwen zegen
Vervolgen wilt. Uw vriend ſpringt aanſtonds onverlegen
Meê van den zynen af, en biedt, met een geweld,
Alsof gy 't zelve waart geweeſt, dien grooten Held
Het punt van zyn geweer. Men hoort het krygsvolk ſchreeuwen.
Elk ziet naar dit gevecht. Geen hongerige leeuwen
Staan oit zo onbevreesd, al ſtrydenze om den buit.
Na 't vellen van de ſpeer, haalt elk zyn ſlagzwaard uit.
Hun moed verdubbelt op het zien van 's anders oogen.
't Volk ſtaat om beider moed verrukt en opgetoogen.
Doch eindelyk uw vriend treft zynen weerparty

Met

Met een' zo wiſſen ſlag, dat hy aan zyne zy
Bezwykt, ganſch leevenloos. Zy, die deez' ſtryd aanſchouwden,
Die, na dit onheil, zelfs hun kracht niet meer betrouwden,
Begeeven zich ter vlucht. Patroclus, met het bloed
Van deezen Held bevlekt, klimt aanſtonds weer vol moed
Op zynen wagen. Maar helaas! 'k zie ondertuſſchen
Een', die zyn wraakvuur, op uw' Halsvriend, niet kan bluſſchen,
Zyn paarden, dol van toorn, beſtryden, en hy kwetſt
Het eene in zynen buik. Automedon, op 't leſt
Hen niet meer magtig met den teugel te beſtieren,
Ziet zich genoodzaakt, hun den vollen toom te vieren.
Zy vliegen door de gracht. uw troepen volgen hem,
Gemoedigd door zyn' vaart, en, hoorende zyn ſtem,
Die zy door 't krygsgeluid niet koſten onderſcheiden,
Geloofden, dat hy hen tot aan de ſtad wou leiden.

ACHILLES.

Zo is myn voorzorg dan geheel onnut geweeſt!
Hoe maakt my deeze maar op nieuw voor u bevreesd,
Patroclus, waardſte vriend! de goden u behoeden!

ALCIMUS.

Geen nood, myn Heer. ik zag den vyand voor het woeden
Van uw Theſſaliers ſtraks vluchten, en ontſteld
Ter ſtad invliegen, om het doodelyk geweld
Van uwen vriend te ontgaan. ja zelfs, zo my myne oogen,
Die zulks van verre alleen gezien heb, niet bedroogen,
Loopt Troje groot gevaar, en ziet zyn' hoogen wal
Door uwen vriend gedreigd met een' gewiſſen val.

ACHILLES.

Dat wil het noodlot en het godendom verhoeden!
Helaas! wat zal my dan myne oneer weer vergoeden?
Zou Troje zonder my zich overwonnen zien!
Neen, Alcimus, ô neen: dat ziet gy noit geſchiên.

PHENIX.

Is 't noch geen tyd, myn Heer, Patroclus by te ſpringen
Door zyne paarden, die geen hand meer kan bedwingen?

Vervoerd en weggerukt, en ver van onze vloot,
Sleept hy ons allen met zich zelf in deezen nood.
Zolang hy niet beſtondt, die troſſe ſtad te naderen,
Bedekte hy zyn kruin met groene lauwerbladeren:
Maar nu hy uw verzoek en leſſen dus veracht,
Vervalt hy uit zich zelf in 's vyands woede en magt.
Blyft hy in 't ſlagveld; hoe zult gy zyn dood beklaagen!
Verwint hy Ilium; hoe zal u dat mishaagen!
Bezorg uw eer dan, en het leeven van dien Held.
Zelfs, ſchoon hy leevende het vyandlyk geweld
Thans weêr ontkomen kan, doch evenwel moet vluchten;
Ach! zoudtge om onzen val en nederlaag niet zuchten?
Gy zoudt den Frygiaan, als van den morgen, weer
De vloot zien blakeren, ons moedig krygsvolk neer
Zien houwen, ganſch verwoed, en, doch te laat, aanſchouwen,
Hoe weinig 's menſchen hulp op aarde is te betrouwen.
De goden, langſaam in hun ſtraffen, toonen klaar;
Door duizend tekens, in wat ſchrikkelyk gevaar
Ge ons en u zelven ſtort: maar willen zy zich wreeken,
't Is vruchtloos, dat men weer hun gramſchap zoek' te breecken.
Neem dees vermaaningen dan eindelyk in acht.
Zo gy uw' pligt, tot heil van 't vaderland, betracht,
Uw gramſchap weer verzoent, en voor den Griek wilt ſtryden,
'k Verzeker u, uw hand alleen kan ons bevryden.

VIERDE TOONEEL.

ACHILLES, PHENIX, ALCIMUS, AUTOMEDON.

ACHILLES.

DE hemel hoede ons! hoe! gy hier Automedon?

AUTOMEDON.

Wy zien den nood op nieuw verdubbelen. Ik kon

Uw

Uw paarden, zwaar gekwetst, niet langer wederhouwen.
De vluchtelingen, die ons in wanorde aanschouwen,
Staan weder pal: terwyl Vorst Priams dappre zoon,
Dien elk dacht, dat terstond ter stad was ingevloôn,
Met nieuwen moed weerkeerde, en riep tot zyn soldaaten,
Dat hy hen niet, uit vrees, lafhartig hadt verlaaten,
Maar door zyn paarden weggevoerd was, toen de hand
Van uwen vriend de vloot verloste van den brand.

ACHILLES.

Ach! leeft myn vriend niet meer?

AUTOMEDON.

Toen ik hem heb begeeven,
Verdryf uw zorg, myn Heer, heb ik hem noch zien leeven.
Den wagen stuitende op een' hoogen steen; viel hy
In 't bloedig slagveld neer, en plofte aan myne zy.
Wy springen over end, en staan den vyand tegen,
Zo veel ons mooglyk is. Maar ach! ik zie den zegen
Straks onze zyde weer verlaaten, en, zoras
De braave Hector weer ten stryd gekomen was,
Den vyand, hoe vermoeid, met nieuwe krachten stryden.
Zo kan één dappre hand een ganssche stad bevryden.
Hy raast, hy woedt, hy schreeuwt, en denkende dat gy
Uw troepen zelve weer ten stryde voert, heeft hy
Uw' naam steeds in den mond; wil tegen u zyn krachten
Noch eens beproeven. geen van de uwen durft hem wachten.
Uw dappre vriend alleen blyft onverzetlyk staan;
Wil Hector, door zyn hand, in 't oog der stad verslaan,
Of sterven door de zyne. Ik zag de braafste Helden,
Die uwen vriend getrouw in deezen nood verzelden,
Op dit gezigte ontroerd. Vorst Menelaüs, dien
Ik, voor alle anderen, bekommerd heb gezien
Voor 't leeven van dien Held, heeft my naar u gezonden,
Om u den slechten staat van 't leger te verkonden.
Denk, welk een' vriend gy zult verliezen, deezen dag.
Ach! dat uw oog den rouw van al de Helden zag!
Hy zelve alleen staat pal, en, schoon hy 't medelyden

Van

Van yder op zich haalt, wil Priams zoon beſtryden,
Dien zo gevreesden Held doen vallen door zyn zwaard,
Of blyven op de plaats. Is hy u dan zo waard,
Is hy de trouwſte altyd geweeſt van uwe vrinden,
Laat hy dan in uw hand deez' laatſten byſtand vinden!
Hy niet alleenig, maar wy allen zyn in nood.
Denk om u zelf, myn Heer; denk om de bange vloot,
En 't droevig Vaderland!

ACHILLES.

O goôn! die uit den hoogen,
Al wat wy doen, beſchouwt, hebt gy my ook bedroogen?
Patroclus! ach myn vriend! vergeetge dus myn' raad!
Wat lydt myn bange ziel een pyn in deezen ſtaat!

VYFDE TOONEEL.

ACHILLES, ULYSSES, PHENIX, ALCIMUS, AUTOMEDON.

ACHILLES.

Wat brengt Ulyſſes ons?

ULYSSES.

De droevigſte aller maaren,
Helaas!

ACHILLES.

Wat bange ſchrik komt myne ziel bezwaaren!
Hoe gaat het met myn' vriend?

ULYSSES.

Helaas! die leeft niet meer.

ACHILLES.

Patroclus leeft niet meer!

PHENIX.

Zie hier de vrucht, myn Heer,
Van uwen haat, en onverzoenelyken tooren.

ACHILLES.

Patroclus leeft niet meer!

PHENIX.

Laat ons geen zuchten hooren,
Maar

Maar gord uw wapens aan, om, in deez' jongſten nood,
Ons alle, is 't mooglyk, te verloſſen van de dood!

ACHILLES.

Vervloekte Dwingeland! gy zult zyn dood betaalen.

PHENIX.

Ach! wil ons in het kort den droeven ſtaat verhaalen
Van 't Griekſche leger.

ULYSSES.

Held Patroclus, langen tyd
Zyn' vyand wederſtaande in deezen laatſten ſtryd,
Werdt eindlyk door de hand van Hector zo getroffen,
Dat ik hem leevenloos in 't zand zag nederploffen.
Het aardryk ſchudde door den val van zulk een' Held.
Geen Eikenboom, in 't eind door ſlag op ſlag geveld,
Veroorzaakt zulk een' ſchrik, in 't hart van die 't aanſchouwen,
Op 't nadren van zyn' val. De Grieken, wier vertrouwen
Alleen op hem beruſtte, en op zyn dappre hand,
Zien alle hoop met hem neerſtorten in het zand.
De Zoon van Priam, weêr gemoedigd door dien zegen,
Verheft zyn ſtem, en roept zyn benden, die verlegen
Het bloedig ſlagveld reeds verlieten, weer byeen.
Eerſt dreef de vrees hen weg; nu dryftze ons weder heen.
Maar Hector vondt zig zeer in zyne vreugd bedroogen,
Toen hy 't gemarteld lyk ontwapende, en, zyne oogen
Aanſchouwende, met ſmart en droefheid merkte, dat
Hy Peleus grooten Zoon niet overwonnen hadt.
Men koſt den ſpyt en toorn uit bei zyne oogen leezen.
Hy werpt nochtans, om dus uw volk meer te doen vreezen,
Zyne eigen wapens weg; neemt de uwe, en vliegt door 't veld,
Gelyk een raazende, die, wat zich tegenſtelt,
Ter neerwerpt en verwoeſt. Niets kan hem wederhouwen.
Gy zult hem binnen kort weer by de vloot aanſchouwen.
Uw troepen zyn verſtroit. Gelukkig is de man,
Roept elk, die door de vlucht zyn woede ontkomen kan.

A-

ACHILLES.

Goôn! moeſt gy my tot zoveel ongeluks bewaaren!
Neen; 'k wil in deezen ſtaat my zelf niet langer ſpaaren.
Myn dapperheid gehoond door Agamemnons haat!
Myn Vaderland in nood tot wraak van deezen ſmaad!
Myn halsvriend leevenloos! myn wapenen, ô goden!
Ten dienſt van Hector, tot beſcherming van dien ſnooden,
Den wreeden moorder van het waardſte dat ik had.
O ſmart! had ik 't geweer noch zelf maar opgevat;
Was ik geſneuveld door het woeden van die handen,
Ik zag my leevend niet vol oneere en vol ſchanden!

ULYSSES.

De Vorſten ſmeeken u, dat gy in deezen ſtaat
Hen wederom, myn Heer, voor 't laatſte niet verlaat!

ACHILLES.

Ik zal ten ſtryd gaan; ja. Niet op 't verzoek der Helden,
Die zo ondankbaar my en myne deugd vergelden:
Niet op de bede van den ſnoodſten dwingeland.
O neen. Uw dood, myn vriend, uw dood zal myne hand
Weer wapenen ten ſtryde. ik zal uw onheil wreeken,
Uw' moorder ſtraffen, of hy zelf zal my doorſteeken.
Maar, zo ik winnaar keer, beef, Agamemnon, beef!
Gy, gy zult de eerſte zyn, dien ik den doodſteek geef,
Als Hector ligt geveld. Komt, gaanwe, myne vrinden.
't Wordt tyd, dat ik dien wreede in 't eind doe ondervinden,
Dat, ſchoon Patroclus ligt verſlagen door zyn magt,
Achilles evenwel met zyn vermogen lacht.

Einde van het vierde Bedryf.

VYFDE

VYFDE BEDRYF.

EERSTE TOONEEL.

BRIZEÏS, CEPHIZE.

BRIZEÏS.

WAar dwaalen wy? Ik zie geen menſchen. Zyn zy allen,
Die zo lang ruſtten, op den vyand uitgevallen?
'k Zie geen beweeging; ik hoor niet het minſt geluid.
Barſt nu, 'k ben eens alleen, myn traanen, barſt nu uit.
'k Geef u een' vryen loop. In welke zwaarigheden
Stort zich een ſtervling niet, die eens het ſpoor der reden
Verlaat, en, door de drift vervoerd van zynen zin,
Te bits in 't haaten, of te teêr is in zyn min!
Achilles gramſchap koſt zyn' waardſten vriend het leeven.
Nu wordt hy weder door een' nieuwen toorn gedreeven;
Wil alles onderſtaan, tot koeling van zyn' moed,
Eerſt in Held Hectors, dan in Agamemnons bloed.
Strydt hy dus voor den Griek, of voor de Frygiaanen?
Maar ach! myn liefde geeft my grooter ſtof tot traanen.
Toen ik myn Vaderland zag vallen, groote goôn!
Waarom moeſt gy my toen bewaaren? welk een' hoon!
Heb ik, in 't Griekſche heir, na dien tyd, niet geleeden!
Maar 't was eerſt een begin van myn rampzaligheden.
Die hand, die mynen Heer, myn' waarden Bedgenoot,
Die myne vrienden, die myn Broederen ter dood
Gebragt heeft, kus ik zelve, ô ſchande! en ſtaa verlegen,
Dat zy myn vyanden weerhoudt in hunnen zegen.
Was 't, al op één' tyd te verliezen, niet genoeg
Voor een rampzaalge vrouw! Maar neen, Brizeïs droeg
Haar noodlot met geduld, en dacht, door vroome klagten,
En een ſneeuwitte deugd, die rampen te verzachten.
Maar, ach! die deugd lydt zelve ook ſchipbreuk in het end.
'k Aanbid den oorſprong van myn droefheid en elend;

'k

'k Smeek hem, met traanen in 't gezigt, dat hy zich wapen',
Om 't overschot myns lands met zyne legerknaapen
Te vallen op het lyf, en ganſch te roeien uit;
En 'k zucht, omdat hy 't oor voor myn gebeden ſluit:
Ja noem hem zelve wreed, wyl hy my durft ontzeggen,
De ſtad, op myn verzoek, in puin en aſch te leggen.

CEPHIZE.

De vroomſten zien zich meeſt door 't los geval beſtreên.
Gy zyt geene oorzaak van uw wederwaardigheên.

BRIZEÏS.

Zo noch Achilles my bemint, gelyk voordeezen,
't Is waar, 'k heb reden om myn droefheid te geneezen.
Maar hebt gy niet gezien, noch zelfs van deezen dag,
Met welk een' trots, met wat verachting hy my zag?
Hoe ſtreng hy my geboodt zyn byzyn weer te ontvluchten;
En hebt gy hem, zelfs op dat woord, wel eens zien zuchten?
Dit ſmart my 't meeſt van al, dat 'k my moet zien verſmaad
Van hem, om wien ik zelf myne eer en pligt verraad.

CEPHIZE.

't Was echter, om aan u zyn trouwe min te toonen,
Toen Agamemnon hem beſtondt zo fel te hoonen,
Dat hy den ſtryd verliet, en ruſtte nacht en dag,
Hoe groot de nood ook was, daar hy ons alle in zag.
Hy klaagde, dat hy uw gezigt zo lang moeſt derven.

BRIZEÏS.

Hy klaagde, dat hy geen voldoening koſt verwerven.
Brizeïs niet te zien, was hem een kleine ſmart;
Maar zolang zonder wraak te blyven, trof hem 't hart.
Maar ach! hoe wordt myn ziel thans tuſſchen hoop en vreezen,
Gedreeven! Weet gy niet, wat de oorzaak toch mag weezen,
Dat Agamemnon my belaſt heeft, aanſtonds weêr
Te keeren naar de tent van mynen Held?

CEPHIZE.

Wanneer
Achilles 't ſterflot van zyn' halsvriend hadt vernomen,

Is hy', vervoerd van toorn, terstond in 't veld gekomen,
Om weer ten stryd te gaan. Ik weet alleen, dat hy
Den Veldheer is ontmoet in deeze raazery,
En hem gesproken heeft in 't aanzien van de Helden;
Het overige zal ons Phenix mooglyk melden.
Ik zie hem naderen.

BRIZEÏS.

Ach! hadt Achilles steeds
De lessen van dien man gevolgd, van wat al leeds
Hadt hy zich zelf bevryd?

TWEEDE TOONEEL.

BRIZEÏS, PHENIX, CEPHIZE.

BRIZEÏS.

ACh! troost my in myn lyden,
Getrouwe Phenix! mag ikme op uw komst verblyden?
Waar is Achilles? waar de Veldheer? Om wat reên
Zondt Agamemnon my terstond weer herwaarts heen?

PHENIX.

Droog uwe traanen af, Mevrouw; houd op van schreien.
Het einde nadert van uw rampen. 'k durf my vleien,
Dat, zo Achilles het geluk heeft, dat zyn hand
Het vreesselyke staal in Hectors boezem plant,
Hy, die ons zynen wrok zo bitter deedt beweenen,
Zich in het kort weer met den Veldheer zal vereenen.

BRIZEÏS

't Is waar, Achilles hand is dapper: maar de kracht
Van braaven Hector wordt niet veiliglyk veracht.
Als dees de grond is, daar 'k myn blyschap op moet bouwen;
'k Beken, dat 'k op die hoop my weinig durf betrouwen.
De Zoon van Priam, met de wapens van myn' Held,
In 't midden van zyn volk, en meester van het veld,
Strydt met te groot een' moed voor Trojes hooge wallen.
En schoon hem 't los geluk al wilde tegen vallen,

Hoe kan Achilles hand hem toch beletten, dat
Hy zyne woede ontwyke, en vlucht' tot in de ſtad?
Maar heeft Achilles met den Veldheer reeds geſproken?

PHENIX.

Toen Hectors woênde hand Patroclus hadt doorſtoken,
Begaf ons heir zich ſtraks ter vlucht. de Frygiaan
Dorſt op een nieuw zyn' klaauw aan onze ſchepen ſlaan.
Hy was reeds bezig, met de vlam daarin te ſteeken,
Wanneer Achilles kwam, om zynen vriend te wreeken.
De Vorſten waaren all' vergaderd by de vloot;
En pleegden t' ſaamen raad, wat hun in deezen nood
Te doen ſtondt. Neſtors en Held Tydeus braave zoonen
Staan midden in den kring, ſchoon zwaar gekwetſt, en toonen,
Zelfs door hun voorbeeld noch, hoe elk zyn Vaderland
Behoort ten dienſt te ſtaan. De Veldheer, met zyn hand
In eenen ſluier, zoekt, terwyl hy niet kan ſtryden,
Door goeden raad, de vloot en 't leger te bevryden.
In deezen ſtaat treedt hem Achilles te gemoet.
Zyne oogen ſchitteren van gramſchap; ganſch verwoed
Toen hy den Veldheer zag, en hem begon te naderen.
Het wraakvuur deedt hem 't bloed meer kooken in zyne aderen.
Hy vliegt ſtraks naar hem toe, en, ſlaande zyne hand
Aan 't zwaard, barſt hy dus uit: *O peſt van 't Vaderland!*
Boet, boet uw' luſt nu in Achilles heldentraanen!
Verheug u in 't geluk der ſnoode Frygiaanen!
Maar gy zult u niet lang verblyden in myn ſmart.
Verweer u, of ik dryf u 't ſtaal door 't eerloos hart.
De ſchim van mynen vriend ruſt eer niet, voor myn handen
In 't bloed van Hector, en in 't uwe, zyne ſchanden
Wer hebben afgewiſcht.

BRIZEÏS.

Helaas! wat gaat my aan!
Weerhieldt hem niemand dan? heeft hy het ſtuk begaan?

PHENIX.

Vrees niet, Mevrouw. De wyze Ulyſſes, en de Helden,
Een'

Een' affchrik hebbende van zulk een wreedheid, ſtelden
Zich voor den Veldheer, die, tot zyn geluk, gewond,
Niet magtig was, dat hy dien vyand wederſtondt.
Ulyſſes vat het woord, zoekt voor hem te beweeren,
Hoe hy zyn' grooten naam en deugden zoude onteeren,
Zo hy hem aantaſtte, en dorſt kwetſen, dien zyn hand
Gebragt hadt buiten ſtaat, door 't ſtryden voor zyn land.
Toont hem in 't korte ook, hoe de Veldheer zy geneegen,
Zich weder met hem te verzoenen; hoe de zegen
Der Trojers zyne hulp vereiſchte voor de vloot.
Vorſt Agamemnon zelf, bewoogen door den nood
Van 't bange Vaderland, treedt hem ſtoutmoedig nader,
En ſpreekt hem minlyk aan: *Gy ſcheldt my voor verraader,*
Achilles; my, die al gedaan heb, wat ik kon,
Op hoop, dat ik in 't einde uw trotsheid eens verwon.
Ik deed myn' pligt; maar noch zal ik u klaarer blyken
Doen zien, hoe min ik dacht, u te verongelyken.
Zo ſpreekt hy, en beveelt meteenen, datm' u aan
Zou zeggen, aanſtonds naar Achilles tent te gaan.
Straks vliegt Achilles voort, en laat zich, onder 't ſcheiden,
Dus hooren: *Groote goôn! wilt myne hand geleiden!*
Gunt my 't geluk, dat ik, wanhoopende en verwoed,
Myn wraakvuur bluſſchen moge in Hectors heldenbloed!
Of, vaart hy voort, zyn oog op Agamemnon ſlaande,
Is 't ſterflot van dien Held voor my noch niet aanſtaande,
En kan hy myne woede ontvluchten in dien nood,
Uw bloed zal mynen vriend verzoenen, na zyn dood.
Gy zult het offer zyn, dat ik voor hem zal ſlagten.
Zo ſpreekt hy; en begeeft zich, moedig op zyn krachten,
Straks, met het overſchot van zyne benden, naar
Het heetſte van den ſtryd, het grootſte van 't gevaar.
'k Verwacht den Veldheer hier, die, knarſſende op zyn tanden,
Noch roemt, tot heil van 't land, zo groot een' ſmaad en ſchanden
Te lyden. echter doet hy beter, dan uw Held,
Die 's lands welvaaren min, dan eige glorie, telt.

BRIZEÏS.

Helaas! myn vriend; men zal den eerſten menſch noch vinden,
Die zich door geene drift noch hartstocht laat verblinden.
Hoe ſchoon, hoe heerlyk zoude Achilles heldendeugd
Niet blinken door 't heelal; indien hy van zyn jeugd
Wat minder hadt betrouwd op zyn gevreesde krachten!
Nu wil hy, dat hem elk, als zynen Heer, zal achten,
Dewyl 't Orakel hem voorſpeld heeft, dat zyn hand
Het moedig Troje zal doen vallen in het zand.
Maar ach! gy weet myn liefde, en kend zyn' aard en zeden.
Mag ik my vleien met zyn gunſte en tederheden?
Bemint Achilles my? Heb ik wel 't minſte deel
In zynen toorn gehad?

PHENIX.

Oja, Mevrouw; zeer veel.
Ik heb hem dikwils, om uw afzyn, hooren klaagen.
Gy kunt, geloofme, gy kunt hem alleen behaagen.

BRIZEÏS.

Dit ſtelt my weer geruſt. Ik vreesde in deezen ſtaat,
Dat zyne liefde ook was geweeken voor zyn' haat.

PHENIX.

Neen; van Achilles zyde en hebt gy niets te ſchroomen.
Maar 'k zie den Veldheer met Ulyſſes herwaarts komen.

DERDE TOONEEL.

AGAMEMNON, *met zyn rechte hand in een' ſluier*, BRIZEÏS, ULYSSES, PHENIX, CEPHIZE.

AGAMEMNON.

MEvrouw, het lot moet zich verklaaren in het end.
Wy ſneuvlen deezen dag in de algemeene elend,
Of zien den traagen val van Trojes muuren naderen.
Achilles, dien het bloed aan 't kooken raakte in de aderen;
Op 't hooren van de dood van zynen waardſten vrind,

Recht

Recht thans een bloedbad aan, terwyl hy, ganſch verblind
Door wanhoop en door rouw, als dol en uitgelaaten,
Langs 't veld vliegt. Duizend van de dapperſte ſoldaaten
Zyn niet bekwaam, hem te weerhouden in zyn' vaart.
Zo 't gunſtig noodlot thans dien grooten Held niet ſpaart,
Zo mogenwe ons, bedekt met oneere en met ſchanden,
Begeeven met de vloot naar afgelegen ſtranden.
'k Beken het ongelyk, dat ik hem hem gedaan;
En moeglyk weetge, dat, toen hy ten ſtryd zou gaan,
Hy my ontmoette; met wat dolheid, met wat tooren,
Hy my zyn' fellen haat, en zucht tot wraak deedt hooren;
Hoe hy my zelve, hadt Ulyſſes 't niet belet,
Zyn bloedig zwaard alreeds hadt op de borſt gezet.
'k Weet, ik heb niet veel goeds van zyne komſt te wachten.
'k Zal echter poogen, om zyn gramſchap te verzachten,
Hier blyven, tot ik hem zie keeren uit het veld,
En niet meêr vreezen voor zyn woede, noch geweld.
Den ramp, dien 't Griekſche volk nu zolang heeft geleeden,
Heb ik voortkomen zien uit onze oneenigheden.
Dees twiſt heeft hem en my reeds duurgenoeg geſtaan.
't Wordt tyd, dat elk van ons zich eenmaal zie voldaan,
Dat we ons bevredigen, en 't Griekſche leger toonen,
Hoe zeer wy wenſchen, hun in 't einde te verſchoonen.
Maar ach! wat kan ik doen, 't geen ik niet heb bezocht!
Wat heeft dien wreeden tot bedaaren oit gebrogt?
Dien toomeloozen, die, door ydele gedachten
Vervoerd, waant, dat hem elk, als Opperheer moet achten:
Schoon ik van 't algemeen, naar billykheid en eiſch,
Als Hoofd van 't Griekſche heir benoemd ben op dees reis.
Wat wil hy dat ik doe? hoe kan ik my verneêren,
Meer dan ik heb gedaan?

CEPHIZE.

'k Zie Alcimus, myn Heeren.
't Schynt uit zyn' yver, of een zaak van groot gewigt
Hem aanperſt. 'k Lees de vreugd uit zyn vernoegd gezigt.

VIERDE TOONEEL.

AGAMEMNON, ULYSSES, BRIZEÏS, PHENIX, CEPHIZE, ALCIMUS.

ALCIMUS.

NOit zaagt gy d'ondergang zo na van Trojes wallen,
Myn Heer. De hemel geef dat zy in't korte vallen!

AGAMEMNON.

Wat tyding brengt gy ons? ſpreek, Alcimus. wel aan;
Verhaal my in het kort; hoe alles is gegaan!

ALCIMUS.

Gy zaagt hoe Peleus zoon, verwoed door wraak en tooren,
Den vyand viel op 't lyf. Zoras de Trojers hooren,
Dat hy weer in het veld gekeerd is, en hem zien,
Zag ik hen ganſch verbaasd naar hunne veſten vliên.
De ſchrik was algemeen. hoe Hector ſchreeuwde en raasde,
't Was alles vruchteloos. zyn ſtem koſt die verbaasde
Niet wederhouden, noch doen ſtilſtaan in hun vlucht.
De Grieken heffen een gejuich aan, dat de lucht
Weergalmt aan allen kant, waardoor de vyand meerder
Verſlagen wordt. 't Was nu geen ſtryd meer; 't was veel eerder
Een ſchrikkelyke moord. geen twintig Grieken zyn
Gekwetſt, daar duizenden van Trojers, door de pyn,
En 't miſſen van hun bloed, verzwakt, het veld beverven.
Die 't niet ontvluchten kan, mag geen genaa verwerven.
Achilles zoekt alleen naar Hector. deeze held,
Die noit, dan ſtrydende, gewoon was uit het veld
Te keeren, wykt te rug; doch zo, dat hy in 't wyken,
Noch veele leevenden ter neerlegt by de lyken.
Maar hadt die edle ziel wat minder moeds gehad,
Licht waar hy met zyn volk gekomen in de ſtad.
De Koning Priam zelf, op 't hoogſte van de wallen
Geſteegen, ziet zyn volk, d'een' na den andren, vallen;

Laat

Laat ſtraks, om meerder ſchade en onheil te verhoên,
De poort ontſluiten, om den vluchteling het woên
Des Griekſchen legerknaaps, is 't mogelyk, te onttrekken.
De dappre Hector, die zyn' roem niet wil bevlekken,
Is de eenigſte die ſtrydt, daar hy de laatſte vlucht.
Achilles, vol van vuur en gramſchap, doet de lucht
Weergalmen op zyn' naam, en noodigt hem ten ſtryde,
Belaagt hem, nu aan deeze, en dan aan geene zyde:
Gelyk een haazewind, die op zyn voordeel let,
En loert, waar 't ſchuwe wild het veiligſt wordt bezet:
Het welk, alom benard, en ziende nu geen open,
Zyn' vyand eindlyk zelf komt in den mond geloopen.
Zo ging 't hier. Peleus zoon ſnydt hem den toegang af,
En wapent zynen arm tot een geſtrenge ſtraf.
't Verbaasde volk, dat reeds 't geweer hadt weggeſmeeten,
Hadt ook 't gevaar van dien beminden Held vergeeten,
En, durvende zyn oog niet wenden achteruit,
Laat hem Achilles woede en raazerny ten buit.
Hy roept vergeefs om hulp, ontſluit te laat zyne oogen,
En ziet zyn roekloosheid. De Grieken, noch bewoogen
Door 't droevig noodlot van Patroclus, vallen aan,
Om allen te gelyk zyn' moorder te verſlaan.
Maar neen: Achilles deugd kan dit geweld niet lyden.
Zyn wraak wil, dat hy zelf alleen met hem zal ſtryden,
Verbiedt zyn troepen hem te naderen, en treedt
Naar zynen vyand toe, den oorſprong van zyn leed.
't Zien van zyn wapenen, daar Hector mede pronkte,
't Herdenken aan de dood van zynen vriend, ontvonkte
Zyn gramſchap meer en meer. in 't eind barſt hy dus uit:
Gy hebt u lang genoeg geſierd met deezen buit,
Ontmenſchte moorder van den waardſten myner vrinden!
Gy zult in myne hand een ſtrenge wreekſter vinden:
Of de uwe zal my zelve op deeze plaats verſlaan.
Zo ſpreekt hy, en valt ſtraks op zynen vyand aan.
Maar Hector, nu hy zich den pas zag afgeſneeden,
Van alle hulp ontbloot; hoe zeer vermoeid van leden,
Stelt zich op nieuw in ſtaat; verzaamelt al zyn' moed

Als een die winnen wil, of ſterven; wykt geen' voet,
En kan Achilles woede een' ruimen tyd verduuren.
Zy brulden, dat de galm te rug ſtiet op de muuren
Der vyandlyke ſtad; vanwaar nu 't bang geween
Ook rolde langs 't gebergte en Xanthus oevers heen.
In 't eind bezweek hy, dien noit iemand zag bezwyken,
En Priams veege zoon ſtort aarſlings op de lyken,
Vermoeid door 't ſtryden, en doorboord met wond op wond.
Toen ſloeg hy 't ſtervende oog op hem, die by hem ſtondt,
En badt, met naar geluid, dat toch zyn koud gebeente
Den ouden Vader, en der droevige gemeente
Niet worden mogt ontzeid. Achilles ziet hem aan
En ſpreekt: *Ontmenſchte! eerſt moet myn wraakvuur zyn voldaan.*
Gy hebt Patroclus ook mishandeld, na zyn ſterven.
Gy zult, zelfs na uw' dood, van my geen gunſt verwerven.
Zo ſpreekt hy, en dryft hem het ſtaal dwars door het hart,
En Hector eindigt, met zyn leeven, zyne ſmart.

AGAMEMNON.

Laat nu Achilles wraak voldaan zyn, groote goden!
Laat hy myn vriendſchap, die ik hem heb aangebooden,
Aanvaarden! en dat hy in 't eind bemerke, hoe
De twiſt der Grooten 't volk ſtrekk' tot een geeſſelroe!

ALCIMUS.

Achilles, niet voldaan, dat hy hem van het leeven
Beroofd hadt, roept zyn volk byeen; die, aangedreeven
Door wraakzucht, op het lyk noch woeden in dien ſtaat,
Daar hy het zelve geeft ter proie aan hunnen haat.
In 't einde ontwapent hy 't, en bindt het met de voeten
Aan zynen wagen vaſt, om dus den Vorſt te ontmoeten,
Die, met Andromaché, de huisvrouw van dien Held,
Dit ſchouwſpel aanzag van de muuren, en 't geweld
Van Peleus zoon vervloekte, en Hemel, Zee en Aarde
Tot wraak riep over een zo wreede en zo ontaarde
Onmenſchlykheid. Ik zag Andromaché verwoed,
Haar kleedren ſcheuren, en alreeds met d'eenen voet

Op

Op Trojes muur, om dus van boven af te ſpringen,
En Hector moorders 't ſtaal in 't wreede hart te wringen,
Of op het lyk haars mans te ſterven. Aarde en lucht
Klonk nu van Griekſch gejuich, en Frygiaanſch gezucht:
Terwyl Achilles 't lyk, gebonden aan zyn' wagen,
Door bloed en etter ſleept. Alle oogen, die dit zagen,
Betuigen, ik beken 't, een' afkeer van zyn doen.
Hy ſtoort zich nergens aan, en vaart ſteeds voort in 't woên.

Hier wordt een geluid van veldmuzyk gehoord.

ULYSSES.

Hy nadert reeds. Ik kan het juichen onderſcheiden
Der troepen.

AGAMEMNON.

Laat ons hier dien grooten Held verbeiden,
En toonen hem, in plaats van afgunſt en van nyd,
Hoewe alle, om zynen roem en glorie, zyn verblyd.

ULYSSES.

Hyko mt. Zie 't heldenvuur eens glinſtren in zyne oogen.

VYFDE TOONEEL.

ACHILLES, AGAMEMNON, ULYSSES, BRIZEÏS, PHENIX, ALCIMUS, AUTOMEDON, CEPHIZE.

AGAMEMNON.

ZYt welkom, braave Held! dank zy uw groot vermogen,
Dat Grieken zich op nieuw in ſtaat ziet, Trojes wal
En poort te nadren, als voorheen, door Hectors val!

ACHILLES.

Vind ik u hier, myn Heer? en u, Mevrouw?

AGAMEMNON.

In 't ende
Is myne ziel geraakt door de algemeene elende
Van onze troepen; en ik zie dat Griekenland
Zyn heil te wachten hebbe alleen van uwe hand.
Gekwetſt, en magtloos, om my zelven te verweeren,

Werd ik van u gedreigd. nu ik u weêr zie keeren,
Vertoon ik my voor u, en ſtel my willig bloot
Voor uw wraakgierigheid. Wat toeft gy noch? doorſtoot
Dit vyandlyke hart, beroof my van het leeven,
Indien myn val uw wraak voldoening weet te geeven.
Maar denk, dat zulk een woede, een gramſchap, zo ontzind,
Om hoog een' wreeker, in den raad der goden, vindt.

ACHILLES.

Geveinsde! die, om 't oog der werreld te misleiden,
Uw valſche goedheid zoekt door 't leger te verſpreiden,
Uw vredelievendheid ten hoogſten top ophaalt,
En my, als een' Tieran, voor yders oogen maalt!
Was uw gemoed zo vroom, noit hadt gy durven denken,
't Ontzag, dat elk aan my verſchuldigd is, te krenken.
Gy zyt het Hoofd van 't heir; maar uwe heerſchappy
Strekt zich zo ver niet uit, dat die ook over my
Gebieden zou. Ik ben gekomen voor dees wallen,
Om hen, door myne hand, ter neder te doen vallen:
Niet, om te luiſteren naar Agamemnon; niet,
Om uit te voeren, wat een ander my gebiedt.
Neen: geen Mycener ſchryft Achilles zyn geboden.
Ik ſtryd voor 't land; en doe alleen het geen de goden
Van my begeeren.

AGAMEMNON.

Ik beken, 'k heb u gehoond.
Maar, heb ik myn berouw niet langgenoeg getoond!
En heeft het vaderland noch niet genoeg geleeden
Om onze vyandſchap, en bittre oneenigheden?
Wat heb ik in het eind te wachten? ſpreek myn Heer.
Gy zelve ziet; ik heb u reeds Brizeïs weêr
Ter hand geſteld; terwyl de giften....

ACHILLES.

't Zyn geen giften,
Of gaaven; neen myn Heer, die myn gemoed en driften
Bevredigen.

AGAMEMNON, *zeer hevig.*

Wat wil Achilles dan? of is 't,

Na zo veel rampen, tot voldoening van dien twiſt,
Noch niet genoeg, dat Agamemnon u komt ſmeeken?

ULYSSES.

Bezadigt u, en hoort Ulyſſes noch eens ſpreeken,
O gy Doorluchtigſten der Helden! en vergeet
Een luttel uwen haat, en 't wederzydſche leed.
Wat is't, Achilles, dat gy meerder kont begeeren?
Die u onteerd heeft, wil op alle wyze u eeren.
Tel al de aanbiedingen, u van deez' Vorſt gedaan;
Tel al zyn gunſten .... maar, daar is geen tellen aan.
En ziet gy op den hoon, waarmeê hy u onteerde,
't Was, dat hy éénmaal, en niet meerder, u trotſeerde;
En zulks in haaſtigheid; niet uit een' ouden haat,
Uit nydige afgunſt, noch met voorbedachten raad.
Hoe? is dan éene ſchand niet weder uit te wiſſchen
Door duizend weldaân? of is 't vuur alleen te bluſſen
Met bloed? denk wat al bloeds uw onverzoenbre haat
Den Grieken heeft gekoſt, en noch te koſten ſtaat.
Wie telt de menigte van Helden en ſoldaaten,
Die, door uw afzyn, hier het leeven moeſten laaten?
Wie telt de rampen op, waarvan gy oorzaak zyt?
Doch waarvan gy ook zelf geen klein gedeelte lydt.
Patroclus, dat dees naam u eeuwig gaa aan 't harte:
Patroclus, al uw vreugd weleer, nu al uw ſmarte:
Patroclus ſtortte dood ter neder in het zand,
Maar door Achilles toorn, hoewel door Hectors hand.
Ja, ween, Achilles, ween, als gy dien naam moet hooren!
Patroclus leeft niet meer. gy hebt dien vriend verlooren.
Maar hadt gy naar den raad van Ajax en van my
Gehoord, hy leefde noch, en ſtreedt aan uwe zy.
O! dat u nu myn woord noch raaken koſt aan 't harte!
Uw gramſchap baarde, dag op dag, een nieuwe ſmarte:
Maar de allerlaatſte trof u zelven boven al.
Zie eens vooruit, wat hier in 't eind van worden zal.
De vruchten van uw' toorn verbittren alle dagen.
Zal Troje, op deeze wys, zyn door uw hand verſlagen?
Zult gy aldus uwe Eer, u liever dan het licht,

Her-

Herſtellen? wat is de Eer, die wetten kent noch pligt?
Die noch naar 's hemels ſtem, noch vrienden raad, wil hoo-
En zich ganſch overgeeft aan eenen blinden tooren? (ren;
Geene Eere, zonder Deugd, Achilles! geene Deugd,
Die zich, in weldoen aan een' yder, niet verheugt.
Wat zyn de weldaân toch, die wy van u ontvangen?
't Zyn geen gemeene, neen, 't zyn eigene belangen,
Daarge al uw doen naar richt. Ja 't gaat u weinig aan,
Of gy drie vrienden, of een' vyand, ziet verſlaan.
Doch 't eenigſt punt, waarin gy de Eere ſchynt te ſtellen,
Is, dat gy Trojes muur door uwen arm moogt vellen.
Zult gy dit groote werk alleen verrichten? zal
Dees ſtad, die negen jaar, en langer, haaren wal
Zo wel verdaadigde, toen wy vereenigd waaren,
Zich geeven in uw magt, daar tweedragt onze ſchaaren
Verdeeld heeft en ontvolkt? ei beeld u dat niet in!
De Vorſt heeft u vandoen, opdat hy Troje winn'.
Maar gy, hoe braaf gy zyt, hoe vreeſſelyk in 't vechten,
Zult, zonder hem en ons, die wallen geenszins ſlechten.
Ja ſchoon, en hy en wy, u byſtand wilden biên;
't Waar vruchteloos, alswe eerſt ons volk verſlagen zien.
Spaar dan het volk; ſpaar dan den Veldheer; ſpaar ons allen:
Of denk niet meerder aan 't vermeeſtren deezer wallen.
Wat zal 't dan zyn, als gy tot uwen Vader keert,
Wy allen zonder roem, gy zelve dus onteerd?
Wanneer ganſch Grieken, by uw wederkomſt, zal melden:
De trotſe Achilles heeft de Frygiaanſche velden
Bepurperd met het bloed van vyand en van vriend;
En niemand, dan alleen zyn gramſchap, trouw gediend.
Hy, die verkoos, met roem te ſterven, jong van jaaren,
Voor naam- en eereloos te leeven, grys van haaren,
Leeft nu, doch zonder Eer; wyl hy, die 't al verwon,
Alleenelyk zich zelf niet overwinnen kon.
En Troje, dat vergeefs zich tien jaar zag omringen,
Meſt zynen grond met bloed van onze Jongelingen.
Wel, zyt gy des getrooſt, volhard dan in uw woên.
Of liever, denk, wat om uwe Eer, u ſtaa te doen.

ACHILLES.

Goôn! die my eindlyk geeft, myn blind gezigt te ontſluiten,
Wilt, met het einde van myn' toorn, ook d'uwen ſtuiten!
Ik ben geſtraft; en zie dat myne ſchuld, ô ſmart!
Patroclus, u het ſtaal van Hector dreef door 't hart.
Helaas! uw dood zal myn gemoed altyd bezwaaren.
Moeſt, door myn vriendſchap, u dit onheil wedervaaren!
Kom, Agamemnon, kom! verzoenenwe ons! wel aan!
't Geen eens is uitgevoerd blyft te allen tyd gedaan.
Den dooden konnen wy het licht niet wedergeeven:
Maar laat ons zorgen voor de geenen, die noch leeven,
't Volk heeft om onze ſchuld al ſmarts genoeg geleên.
Ik buig my eindlyk voor uw vriendſchap, en de reên.
'k Omhels u, als myn' vriend, en zweer by 't hoofd der goden,
Dat ik nadeezen, meer dan eertyds, uw geboden
Betrachten zal. Laat ons een vriendſchap maaken, die
Geen jaar, geene eeuw nadeeze oit weêr gebroken zie!

AGAMEMNON.

Goôn! ſpreekt Achilles mond zo vriendelyk een rede!
Zyn wy op nieuw vereend door eene oprechte vrede!
Myn ziel, door zulk een vreugd verrukt, kan door den mond
Zich noch niet uiten. Lees, lees uit myn oog den grond
Myns harten. Gy, gy wilt ons wederom beſchermen!
Gun, dat ik u myn vriend, moog' drukken in myne armen.

PHENIX.

Nu heb ik langgenoeg, ô goôn, geleefd op aard.
Achilles in het eind toont zich uw gunſt weer waard.
En gy, ô Helden, die uw deugd paart met uw krachten,
Die trotſe ſtad zal u zolang niet meer verachten.

ACHILLES.

En gy, Mevrouw, die vreesde in deez' bedroefden ſlaat,
Datge ook te duchten hadt voor mynen toorn en haat,
'k Omhels u, en wil u op nieuw weer welkom heeten
In myne tent. wil ook uw droeve zorg vergeeten.

Achil-

Achilles mint u, als voorheen ſtel u geruſt.
Myn liefde groeit weer, nu myn gramſchap is gebluſcht.

BRIZEÏS.

De deugd der vroomen kan voor korten tyd wel zwichten,
Maar 't vuur der reden zal haar altyd weer verlichten.
Gy keert dan weder tot de vriendſchap, en myn min!
Ach! ge eert te gunſtig uw gevange, en uw ſlaavin.

ACHILLES.

Laat ons het leger ſtraks dees vriendſchap ook doen weeten.
Het zal van nu af aan zyn' ouden ramp vergeeten.
En laat ons in het heir een prachtige offerand
Bereiden voor de goôn, ten teken dat dees band
Van liefde en vriendſchap door geen' twiſt weer zy te breeken.
De goden moeten hem, die weer gehoond wordt, wreeken!
Patroclus, ach! zag ook uw oog deez' zegen aan,
Wat zou 't me een vreugde zyn! Ik heb uw ſchim voldaan,
Maar ach! noch ſmartme uw dood, en doet my droevig zuchten.
Gy ſtorft, gelyk een Held men heeft u noit zien vluchten.
'k Zal ook eene uitvaart, naar de grootte van uw' moed,
Voor u bereiden. 'k Zal uw lykvuur met het bloed
Van twalef edele Trojaanen, die ik beevend
In hunne vlucht gevat, en tot dien einde leevend
Bewaard heb, voor het laatſt beſprengen. In den tyd
Van twalef dagen zal geen Griek weer gaan ten ſtryd.
Het ganſche leger zal met ſpelen uwe daaden
Verheerlyken; uw graf met groene lauwerbladen
Bevlechten. Ik zal zelf, met droefheid en geklag,
Het lyk van Hector aan myn' wagen, dag aan dag,
In 't oog des Troiſchen muurs, rondom uw houtmyt voeren,
En ſleepen langs het veld; om dus het hart te ontroeren
Van Priam zelve. Och of hy 't aanzag van den wal!
Zo zuchte uw vyand zelf, Patroclus, om uw' val!

AGA-

AGAMEMNON.

Verdeeld, verlooren wy veel duizenden van zielen.
Vereenigd, zynwe in ſtaat den vyand te vernielen.
Onthouden wy dit beide! en, goôn! geeft dat dees band
Van vriendſchap noit weêr ſcheur' tot ſmart van 't Vaderland!

Einde van het vyfde en laatſte Bedryf.

554405